NIPUN BHARAT
પાયાની સાક્ષરતા અને અંકજ્ઞાન

શિક્ષણનો અધિકાર
સમગ્ર શિક્ષા
સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે

ધોરણ ૪
ચિત્રપોથી

વિદ્યાર્થીનું નામ ____________________ રોલ નંબર ______

શાળાનું નામ ____________________ વર્ગ ______

પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ કક્ષા પરીક્ષા

❖ **લાયકાત :-**

☞ **પ્રાથમિક ચિત્રકામ કક્ષા પરીક્ષા:-** ૫ થી ૮ ધોરણમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ

☞ **માધ્યમિક ચિત્રકામ કક્ષા પરીક્ષા:-** ૯ થી ૧૨ ધોરણમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ

પ્રાથમિક ચિત્રકામ કક્ષા પરીક્ષા અભ્યાસક્રમ

ક્રમ	વિષય
પેપર -૧	નેચર
પેપર -૨	ભાતચિત્ર
પેપર -૩	ચિત્રસંયોજન

માધ્યમિક ચિત્રકામ કક્ષા પરીક્ષા અભ્યાસક્રમ

ક્રમ	વિષય
પેપર -૧	માનવસર્જિત પદાર્થ
પેપર -૨	ભાતચિત્ર
પેપર -૩	ચિત્રસંયોજન
પેપર -૪	અક્ષરલેખન

❖ **ખાનગી / બહારના ઉમેદવારો માટેની લાયકાત :-**

☞ **લાયકાત:-**

✎ **પ્રાથમિક ચિત્રકામ કક્ષા પરીક્ષા :-** ઓછામાં ઓછું ધોરણ ૫ થી ૮ સુધીનો અભ્યાસ કરેલો હોવો જોઇએ.

✎ **માધ્યમિક ચિત્રકામ કક્ષા પરીક્ષા :-** ઓછોમાં ઓછું ધોરણ ૯ થી ૧૨ સુધીનો અભ્યાસ કરેલો હોવો જોઇએ.

✎ બહારના ઉમેદવારો અટલે કે જેઓ ધોરણ ૫ થી ૧૨માં શાળામાં અભ્યાસ કરતા ન હોય તેવા ઉમેદવારોએ પ્રાથમિક કે માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષા આપવી હોય તેવા ઉમેદવારો બહારના ઉમેદવાર (EXTERNAL CANDIDATE) તરીકે ઉમેદવારી નોંધાવી શકે છે.

(સ્રોત : પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ કક્ષા પરીક્ષા-2022 જાહેરનામું)

સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટરશ્રીની અપેક્ષા

૨૧મી સદીની માંગ અને પડકારને પહોંચી વળતી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-૨૦૨૦માં બાળકોના સર્વાંગીણ વિકાસ માટેનું ઉત્તમ આયોજન આપવામાં આવેલું છે. માત્ર પાઠ્યપુસ્તક આધારિત જ નહિ પરંતુ જ્ઞાનાત્મક, સામાજિક, ભાવનાત્મક, નૈતિક, સાંસ્કૃતિક અને કલા વિકાસ પણ બહુ જરૂરી છે. NEP-૨૦૨૦ના બહુઆયામી વિકાસ માટે નિપુણ ભારત મિશનનો પણ પ્રારંભ કરવામાં આવેલો છે. બાળક સારો પ્રત્યાયનકાર બને, તેનો સ્વાસ્થ્યપ્રદ શારીરિક વિકાસ થાય અને વ્યક્તિગત શીખવાની કલા વિકસાવે તેવા પ્રમુખ ત્રણ હેતુઓને નિપુણ ભારત મિશન અંતર્ગત મહત્વનાં માનવામાં આવેલા છે. આ બધી બાબતોમાં રહેલા દિશાનિર્દેશો મુજબ અભ્યાસક્રમ અને વિષયવસ્તુની પસંદગી સાથે તેની પ્રવૃત્તિઓ શીખવા માટેની સાધન-સામગ્રી પર પણ ખાસ ભાર આપવામાં આવેલ છે. આમ, પાયાની શિક્ષણ ગુણવત્તા માટેનો પ્રમુખ આધાર વર્ગ અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા, શીખવાની પદ્ધતિ અને સાધન-સામગ્રી ઉપર રહેલો છે. આ ધ્યાને લઇ અહીં શીખવાની બાબત તરીકે ચિત્રકલાના માધ્યમે ચિત્રપૂર્તિ, ચિત્રાંકન, રંગકામ, સર્જન, કલ્પના, જિજ્ઞાસા, તર્કયુક્ત વિચાર તથા માનસિક અને શારીરિક કૌશલ્ય સંવર્ધનની બાબતોને વણી લઇ વર્ષભર ચિત્રકામ માટેની આ ચિત્રપોથી નિર્માણ કરવામાં આવી છે.

નાના બાળકોનું જીવન અનેક અનુભવોથી ભરપુર હોવાથી તે સતત વિચારતા રહેતા હોય છે કે આમ કેમ થયું? આવું શાથી થયું? અને તેના જવાબો શોધવા માટે પ્રયત્નશીલ બનતા હોય છે. બીજી રીતે જોઈએ તો આ બધી બાબતો શીખવાના સહાયક પરિબળ તરીકે કામ કરતા હોય છે. વિષય સાથે અનુબંધિત રીતે શીખવાના ક્ષેત્રો જોઈએ તો વાર્તાઓ, જોડકણા, ગીતો, રમતો, નૃત્ય કરવું અને ચિત્ર દોરવા તે પણ શીખવાના સાધન તરીકે ઉભરી આવે છે. આ આશયથી આપવામાં આવેલી આ ચિત્રપોથી બાળકોને રંગો સાથે રમવા અને પોતાના મનોજગતની બાબતોને ચિત્ર દ્વારા આલેખિત કરવાની તકો પૂરી પાડશે. ચિત્રસર્જન દ્વારા કલ્પનાશક્તિનો વિકાસ અને લાગણીઓની અભિવ્યક્તિ સાથે સંવેદનનું પ્રગટીકરણ કરવામાં ચિત્રોનાં વિવિધ રંગો ઉપયોગી સાબિત થશે. કલા દ્વારા શિક્ષણ અભિગમ માટેની આ ચિત્રપોથી બાળકોને રસ-રૂચી અને આનંદ પૂરો પાડશે તેની મને ખાત્રી છે. રંગકામની દુનિયામાં આંગળીના ટેરવે ચિત્રજગતને કાગળ પર કંડારશો તેવી અભિલાષા.

ડૉ. રતનકંવર એચ. ગઢવીચારણ (*IAS*)

સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર

સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર

સચિવ, સમગ્ર શિક્ષાનો સંદેશ

બાળકોના જીવનની શરૂઆતના તબક્કે તેમના શારીરિક, બૌદ્ધિક, સામાજિક અને સાંવેગિક વિકાસના સર્વાંગીણ પાસાઓના વિકાસ માટે માતાપિતા સાથે શાળાની ભૂમિકા પણ ખૂબ અગત્યની છે. તેને આનંદ સાથે શીખવાની તકો પૂરી પાડે. પાઠ્ય સામગ્રી આધારિત વર્ગ શિક્ષણના અનુભવો સાથે તેના મનોજગતનાં ક્ષેત્રને પણ એટલી જ અગત્યતા આપવામાં આવે તેવું રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-૨૦૨૦માં દર્શાવેલ છે. શાસ્ત્રો અને ભાષાઓ સાથે બાળકોને તેની કલ્પના, અનુભવો, તર્ક, લાગણીઓ, સર્જનાત્મકતા, કલા અને કૌશલ્યના સંવર્ધન માટેના વિવિધ અનુભવો આપવા જોઈએ. હાલમાં આપણી શાળાઓના બાળકો વિષયના સઘન અધ્યયન-અધ્યાપન સાથે સંગીત, યોગ, વ્યાયામ, પુસ્તકાલય, પ્રયોગશાળા, પ્રવૃત્તિ કિટ અને કમ્પ્યૂટર જેવી ઉત્કૃષ્ટ સાધન સામગ્રીઓથી અધ્યયન કરી રહ્યા છે. આ સાથે કલા વિકાસ માટેની આ ચિત્રપોથી પૂરી પાડીને આપણે બાળકોની દરેક વિકાસાત્મક બાબતોની આપૂર્તિ કરી રહ્યા છીએ. આ ચિત્રપોથીમાં કલાના યોગ્ય વિકાસ માટે સુગ્રથિત આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. ચિત્રપોથીમાં રેખાંકનોથી શરુ કરીને અક્ષર-શબ્દ લેખન, ભાતચિત્ર, સંયોજન ચિત્ર, પદાર્થ ચિત્ર, રંગ મિશ્રણ, પ્રાણી-પક્ષી, પશુ-પક્ષી, ફળ-ફૂલ જેવી પર્યાવરણીય બાબતો અને બાળવયના અનુભવ જગતની બાબતોને શિક્ષણ સાથે સાંકળી ચિત્રના માધ્યમે પૂરી પાડવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવેલ છે.

આ ચિત્રપોથી માત્ર રંગકામ તરીકે જ નહી પણ બાળકોમાં રહેલી રૂચિકર આવડતો અને તેના મનોજગતના ભાવસંવેદનાને રજૂ કરવાનું માધ્યમ બની રહે તેવો આશય રાખવામાં આવેલો છે. ચિત્રો માત્ર રંગ માટે જ નહિ પરંતુ બાળકોના સર્વગ્રાહી વિકાસ માટે વધુ ઉપયોગી બને તે માટે શિક્ષકો અને વાલીઓએ પણ આ ચિત્રપોથીમાં બાળકોની સાથે સતત જોડાયેલ રહેવું પડશે. બાળકોના ચિત્રો માત્ર કાગળ પરના રંગો જ નહિ પરંતુ આવતીકાલના નવ ભારતનાં ઘડતરનાં સ્વપ્નો જોતી નવી પેઢીના નાગરિકોની સ્વપ્નસૃષ્ટિ પણ છે તેને ધ્યાને રાખવું પડશે. વર્ગ અધ્યાપનમાં કલાને પણ અન્ય વિષયો જેટલું જ સ્થાન મળી રહે તે અપેક્ષા સહ સપ્તરંગી દુનિયામાં બાળકોની સાથે સુમધુર સફર માટેની શુભેચ્છાઓ.

મહેશ મહેતા

સચિવ

સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર

અનુક્રમણિકં

ક્રમ	ચિત્રં	પંનં ના.
૧	ચેંરદમાં ડિઝંઈન	૩
૨	પતંઈ ચિત્રં	૪
૩	પતંઈ ચિત્રં	૫
૪	ફ્રીહેન્ડ	૬
૫	ચિત્રં દાયેંજન	૭
૬	કુતરસી દશ્ય	૮
૭	કુતરસી દશ્ય	૯
૮	દર્જનંત્મક ચિત્રં	૧૦
૯	દર્જનંત્મક ચિત્રં	૧૧
૧૦	કૅલંઝ વર્ક	૧૨
૧૧	કૅલંઝ વર્ક	૧૩
૧૨	ભંસચિત્રં	૧૪
૧૩	પતંઈ ચિત્રં	૧૫
૧૪	ભંસચિત્રં	૧૬
૧૫	ચિત્રં દાયેંજન	૧૭
૧૬	અક્ષંરલેખન	૧૮
૧૭	ચિત્રં દાયેંજન	૧૯
૧૮	ભંસચિત્રં	૨૦
૧૯	ડિઝંઈન	૨૧
૨૦	ચિત્રં દાયેંજન	૨૨
૨૧	વંર્સ ચિત્રં	૨૩
૨૨	ચિટકકંમ	૨૪
૨૩	ભંસચિત્રં	૨૫

ક્રમ	ચિત્રં	પંનં ના.
૨૪	કેલીગ્રંફિ	૨૬
૨૫	દિક્કંની છંપ	૨૭
૨૬	ચિત્રં દાયેંજન	૨૮
૨૭	ભંસચિત્રં	૨૯
૨૮	પતંઈ ચિત્રં	૩૦
૨૯	પતંઈ ચિત્રં	૩૧
૩૦	સ્મૃસિ ચિત્રં	૩૨
૩૧	ક્રંફ્ટ	૩૩
૩૨	અક્ષંરલેખન	૩૪
૩૩	અક્ષંરલેખન	૩૫
૩૪	ડિઝંઈન	૩૬
૩૫	પ્રકૃસિચિત્રં	૩૭
૩૬	રાગકંમ - ઘડિયંળ	૩૮
૩૭	દશ્ય ચિત્રં	૩૯
૩૮	સ્મૃસિ ચિત્રં	૪૦
૩૯	પતંઈ ચિત્રં	૪૧
૪૦	પતંઈ ચિત્રં	૪૨
૪૧	પ્રકૃસિચિત્રં	૪૩
૪૨	પ્રકૃસિચિત્રં	૪૪
૪૩	રાગકંમ	૪૫
૪૪	અક્ષંરલેખન	૪૬
૪૫	અક્ષંરલેખન	૪૭
૪૬	ભંસચિત્રં	૪૮

ચોરસમાં ડિઝાઇન

● નમૂના પ્રમાણે ચોરસની ડિઝાઇનમાં મનપસંદ રંગ પૂરો.

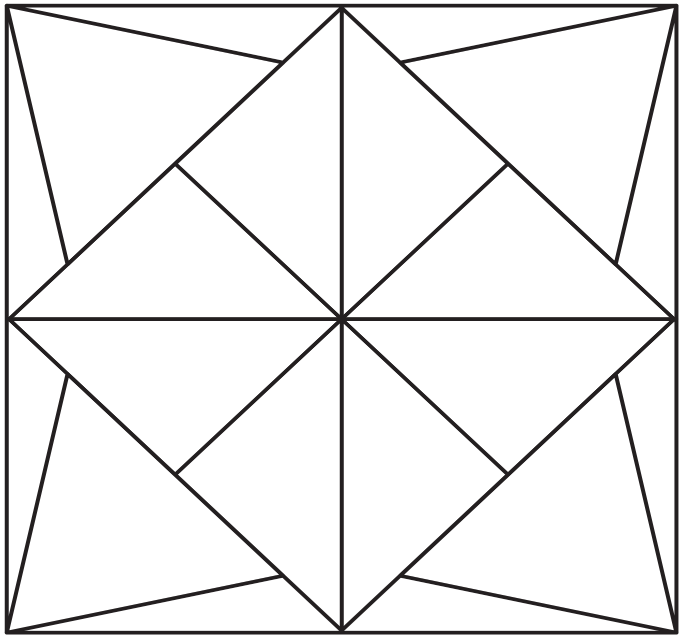

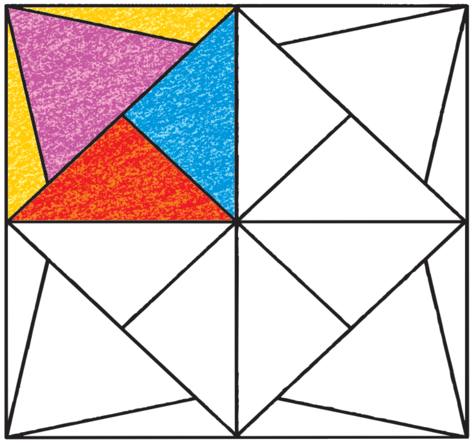

● નમૂના પ્રમાણે ચોરસમાં ડિઝાઇન તૈયાર કરી તેમાં મનપસંદ રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

પદાર્થ ચિત્ર

● પદાર્થચિત્રમાં રંગ પૂરો.

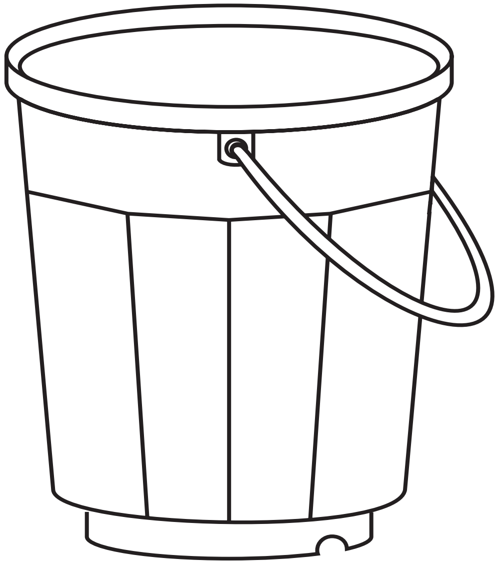

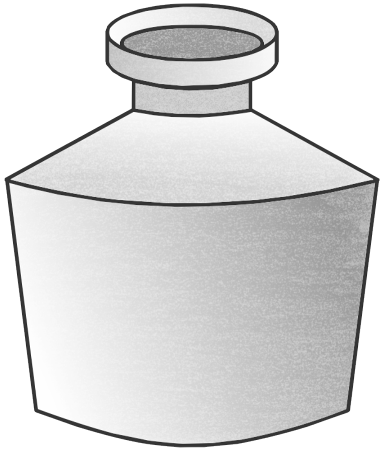

● આપેલાં પદાર્થચિત્રોમાંથી ગમે તે એક ચિત્ર દોરી તેમાં રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● પદાર્થચિત્રોમાં રંગ પૂરો.

પદાર્થ ચિત્ર

● આપેલાં પદાર્થચિત્રોમાંથી ગમે તે એક ચિત્ર દોરી તેમાં મનપસંદ રંગ પૂરો.

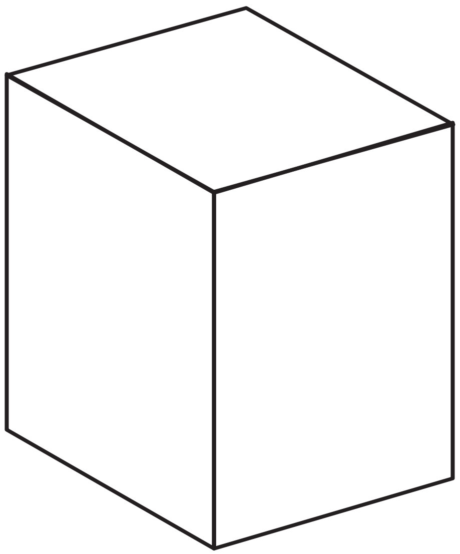

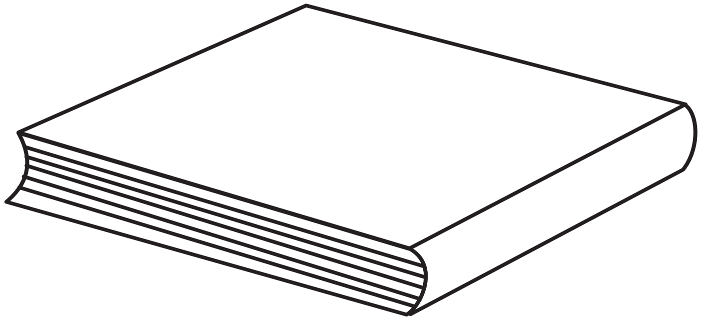

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● ટપકાં જોડીને ફ્રીહેન્ડનું ચિત્ર તૈયાર કરી તેમાં મનપસંદ રંગ પૂરો.

ફ્રીહેન્ડ

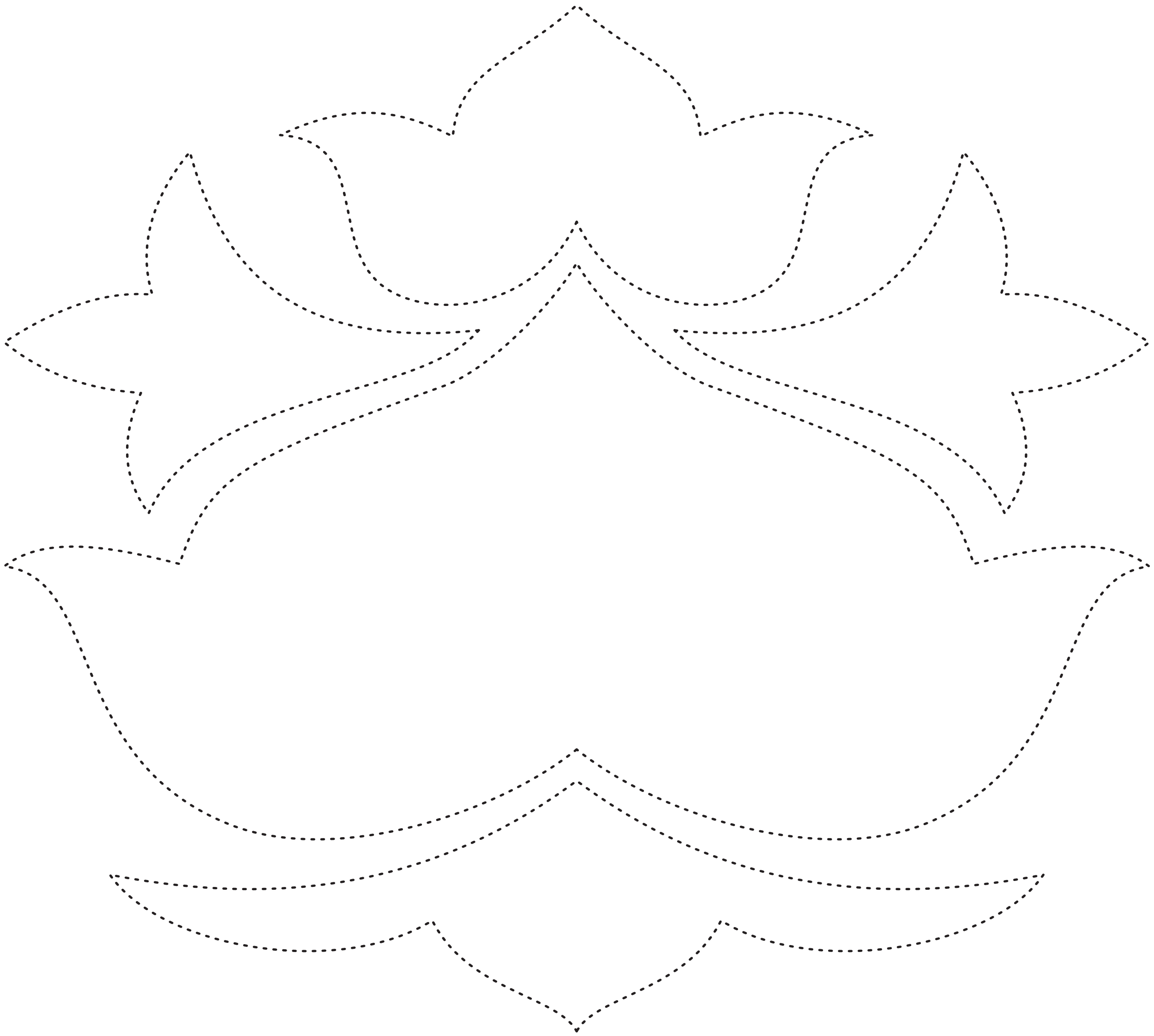

તારીખ : .... શિક્ષકની સહી : ....

ચિત્ર સંયોજન

● પતંગિયાનું ચિત્ર દોરી તેમાં રંગ પૂરો.

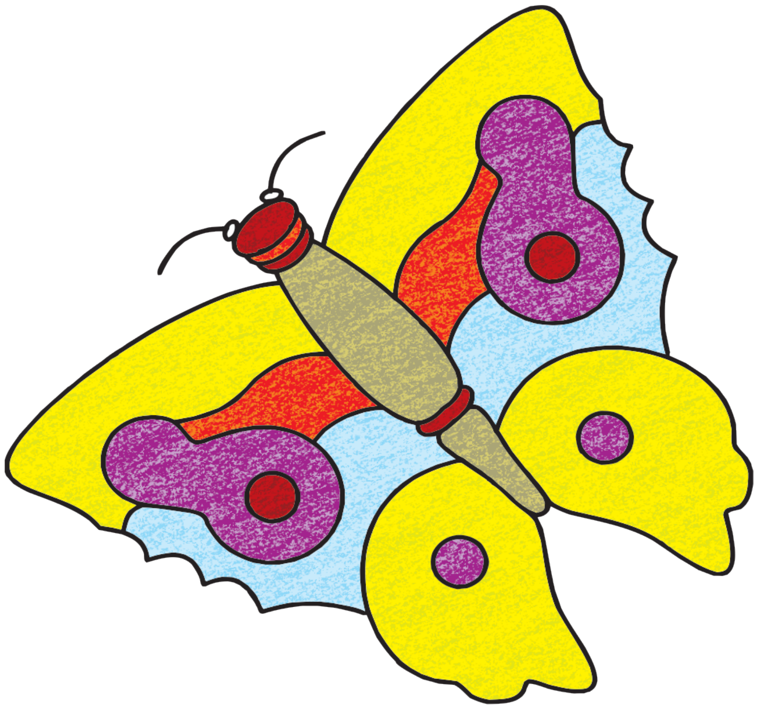

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● કુદરતી દૃશ્યચિત્રમાં રંગ પૂરો.

કુદરતી દૃશ્ય

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ફુતરસી દશ્ય

- સમને ગમસુા ફુતરસી દશ્યચિત્ર તેંરી સેમાં રાગ પૂરેં.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● નમૂનં મુજબ અંપેલ દર્જનંત્મક ચિત્રમાં રાગ પૂરેં.

દર્જનંત્મક ચિત્રં

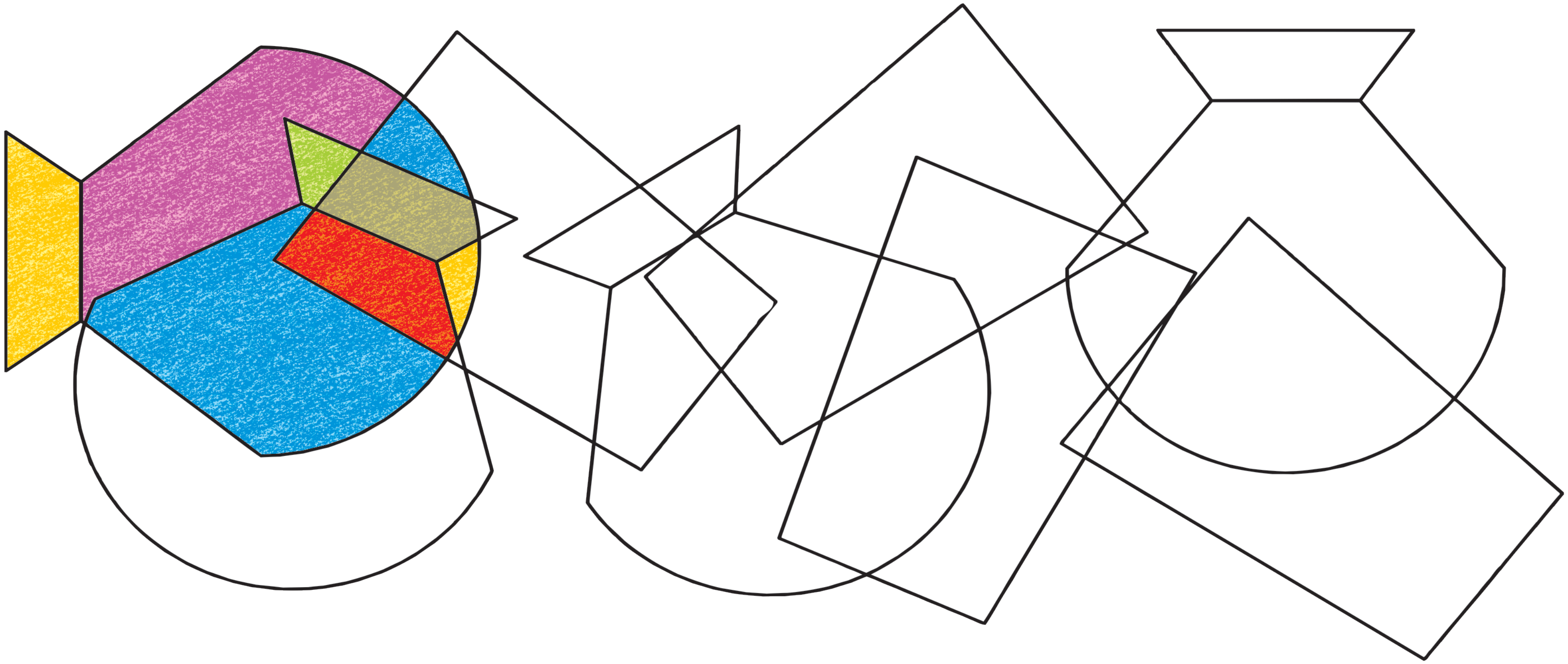

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

દર્જનંત્મક ચિત્રં

● નમૂનંમાં બસંવ્યં પ્રમંણે ચીકણી મંટીમાંથી જુતં જુતં નમૂનં સૈયંર કરેં. સેનં ઉપર રાગ કરેં.

● અહીં અંપેલ ચિત્રંમાં પણ યેંગ્ય રાગ પૂરેં :

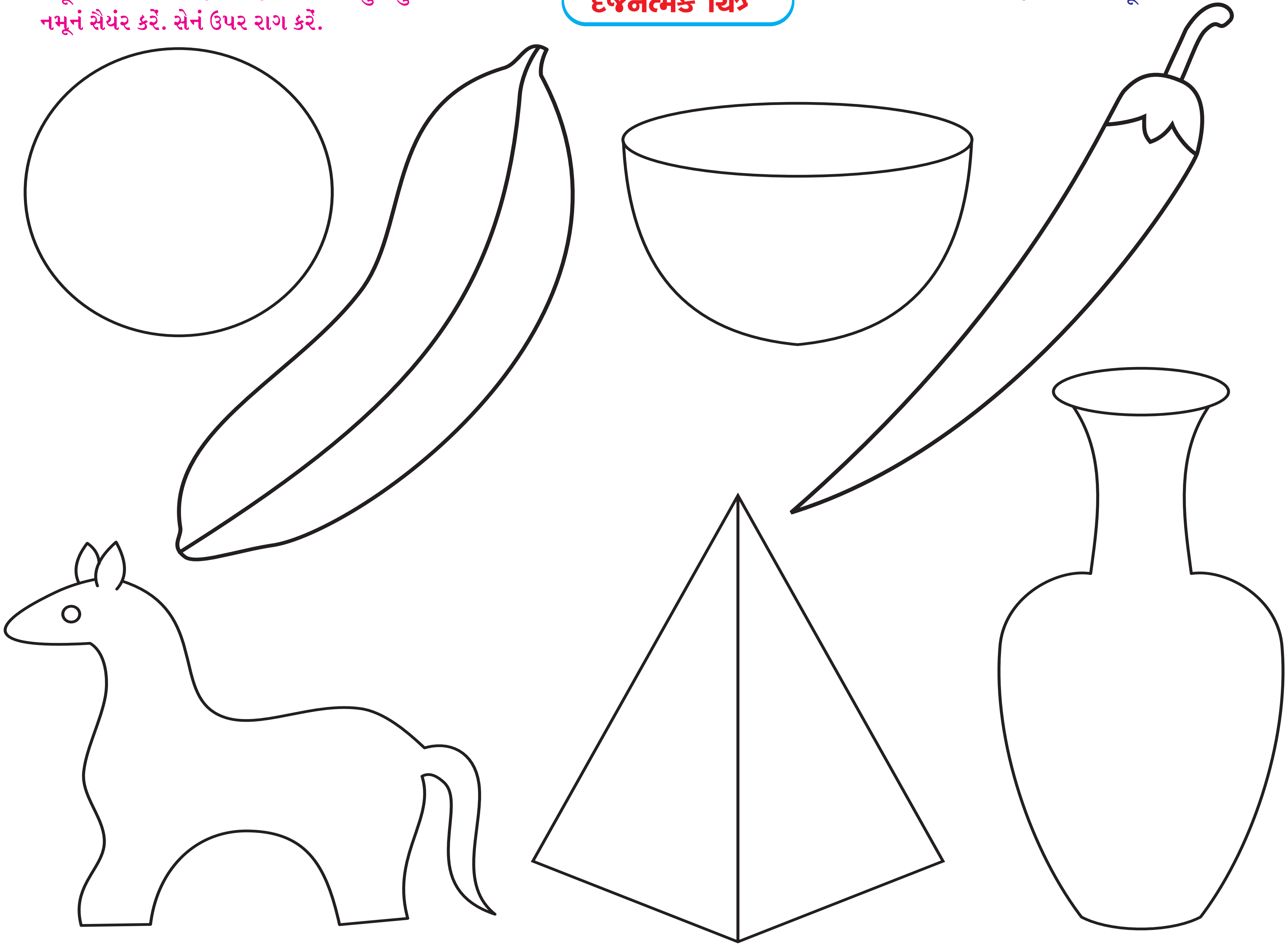

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

કૅલેંઝ વર્ક

● અહીં કૅલેંઝ વર્ક અંપેલ છે સેનેં અભ્યંદ કરેં.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● બંજુનં પંનંમાં તર્શવેલ કૅલંઝ વર્કનૅ અભ્યંદ કરી
કૅલંઝ વર્ક સૈયંર કરૅ :

કૅલંઝ વર્ક

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ભંસચિત્રં

● ફૂલતંનીનુા ચિત્રં તેંરી સેમાં રાગ પૂરેં.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

પદાર્થ ચિત્ર

- પદાર્થચિત્રમાં પેન્સિલ વડે રંગ પૂરો.

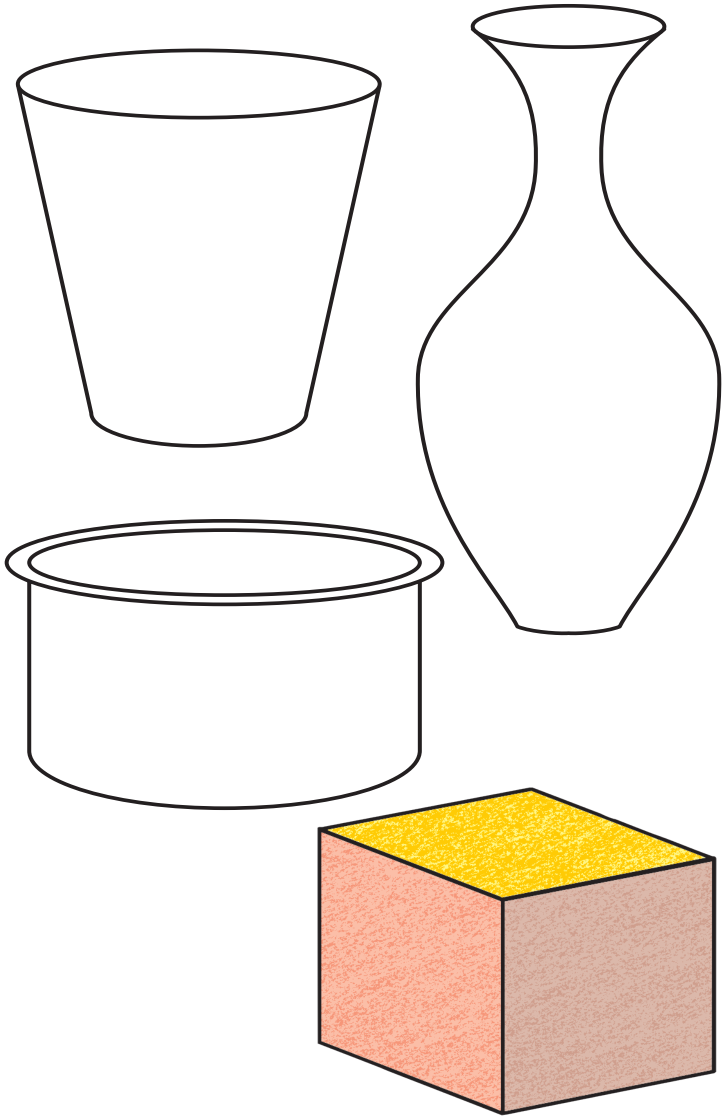

- આપેલાં પદાર્થચિત્રમાંથી ગમે તે બે ચિત્ર દોરી પેન્સિલ વડે રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● નમૂનં મુજબ અનિયમિસ અંકરેંવળી ડિઝંઇનમાં રાગ પૂરેં.

ભંસચિત્રં

● અનિયમિસ અંકરેંવળી ડિઝંઇન તેંરી સેમાં મનપદાત રાગ પૂરેં.

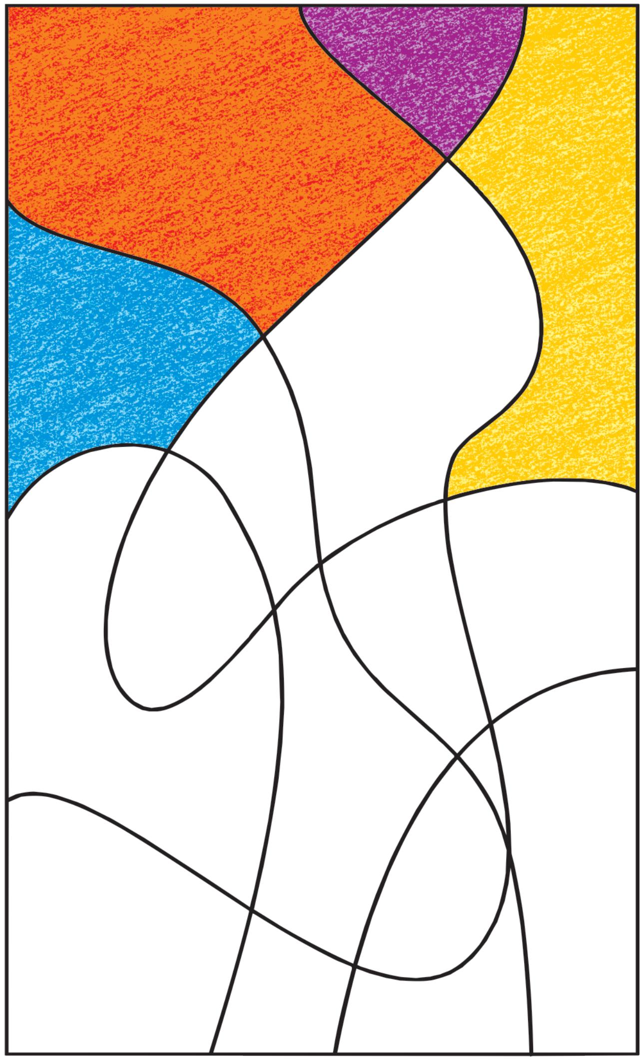

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ચિત્ર આયોજન

● ચિત્રમાં રંગ પૂરો.

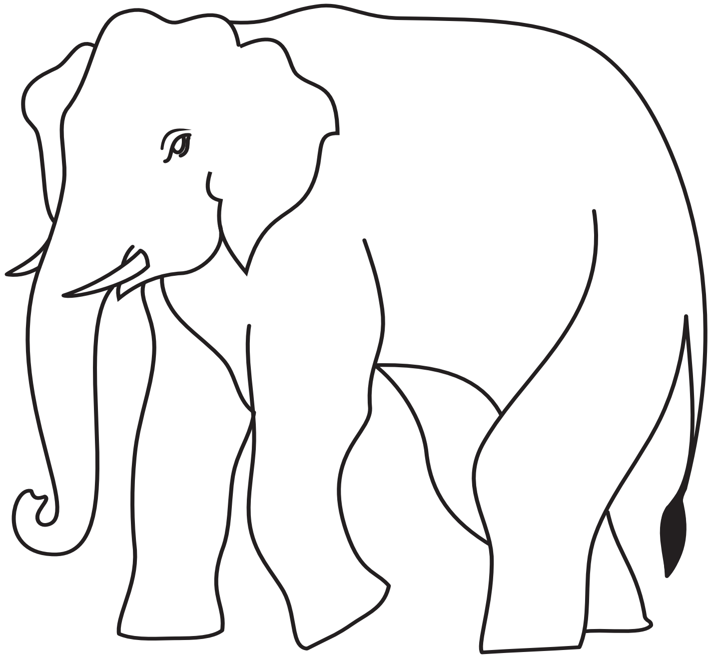

● તમને ગમતું એક પ્રાણી ચિત્ર દોરી તેમાં રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

અક્ષર લેખન

- અહીં કોઈ પણ શબ્દનું અક્ષરલેખન કરી તેમાં મનપસંદ રંગ પૂરો.

- અહીં કોઈ પણ શબ્દનું અક્ષરલેખન કરી તેમાં મનપસંદ રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ચિત્ર આયોજન

● ચિત્રમાં રંગ પૂરો.

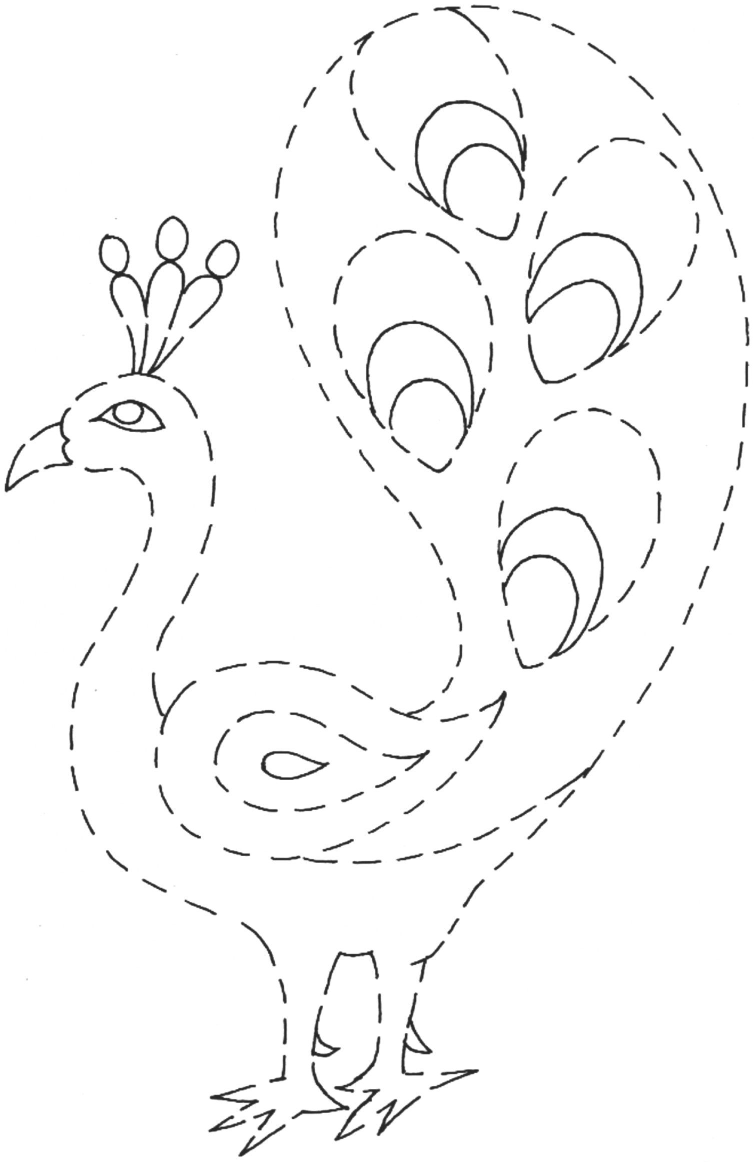

● પક્ષીચિત્ર દોરી તેમાં રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● દૃશ્યચિત્રમાં રંગ પૂરો.

ભંગચિત્ર

● દૃશ્યચિત્ર દોરી તેમાં રંગ પૂરો.

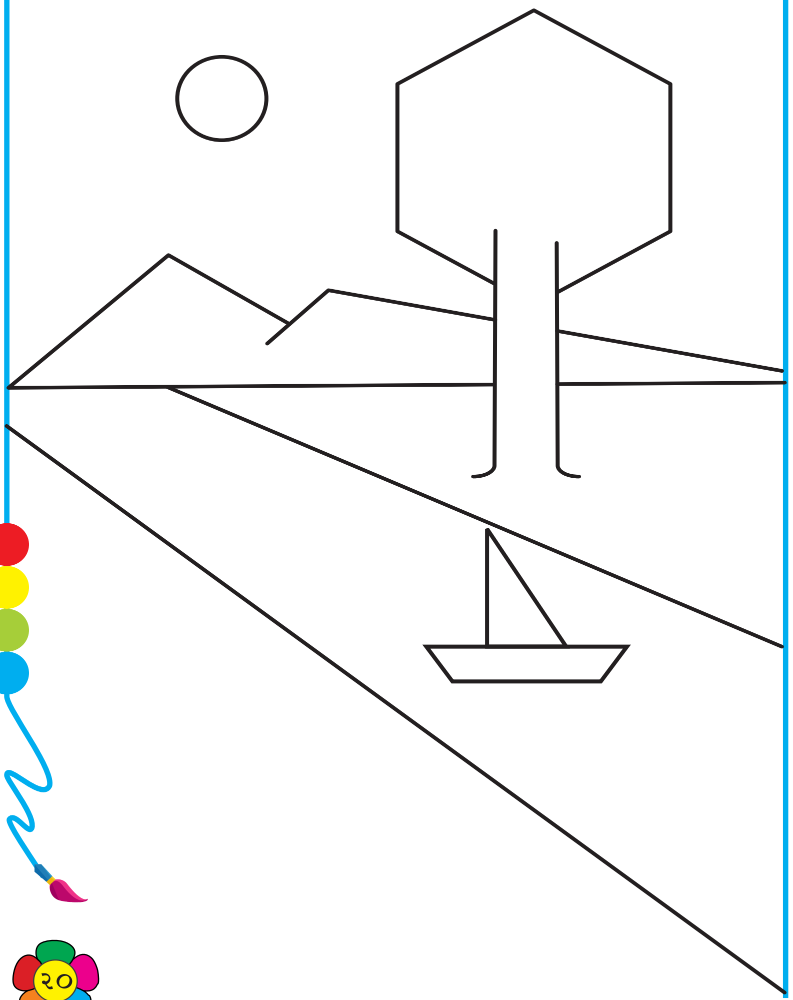

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● નમૂનંમાં બસંવ્યં પ્રમાંણે અંપેલં તરેક ચેંરદમાં છંપ પંડેં.

ડિઝાઇન

આંગળીની છાપ

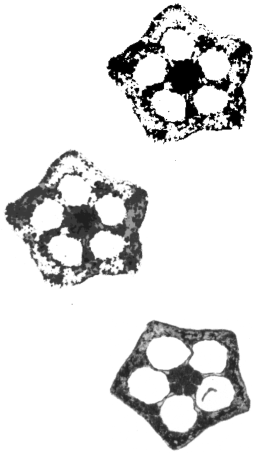

ભીંડાની છાપ

બટાટાની છાપ

અંગુઠાની છાપ

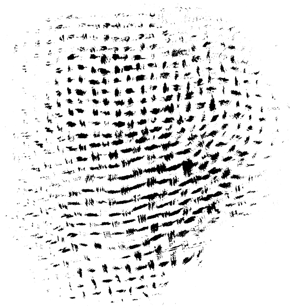

કંતાનના ટુકડાની છાપ

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ચિત્ર સંયોજન

● ટપકાં જોડીને દોરડું કૂદતી છોકરીનું ચિત્ર તૈયાર કરી તેમાં રંગ પૂરો.

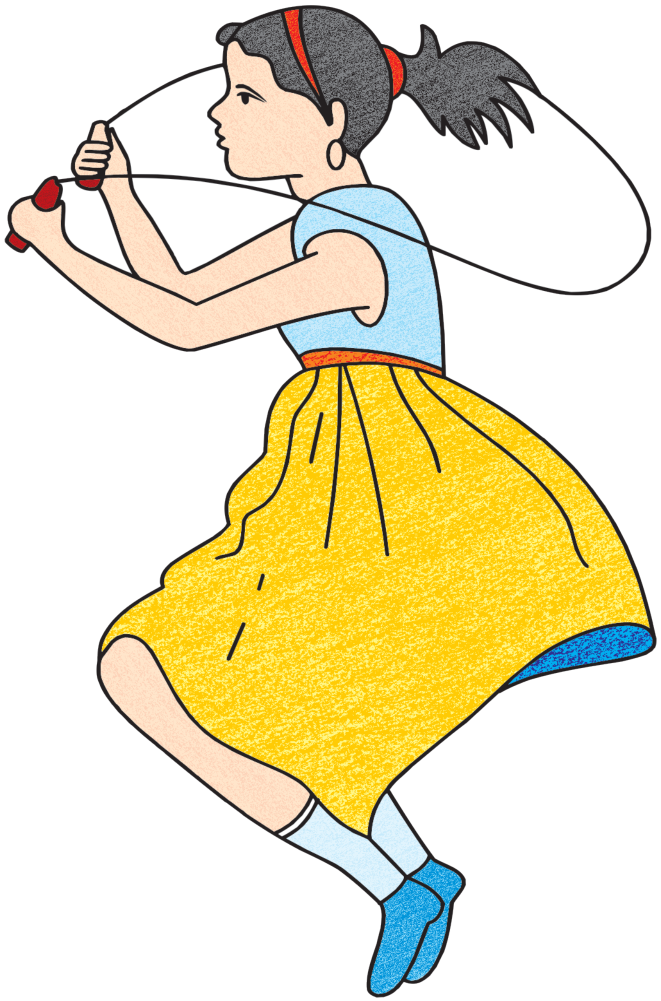

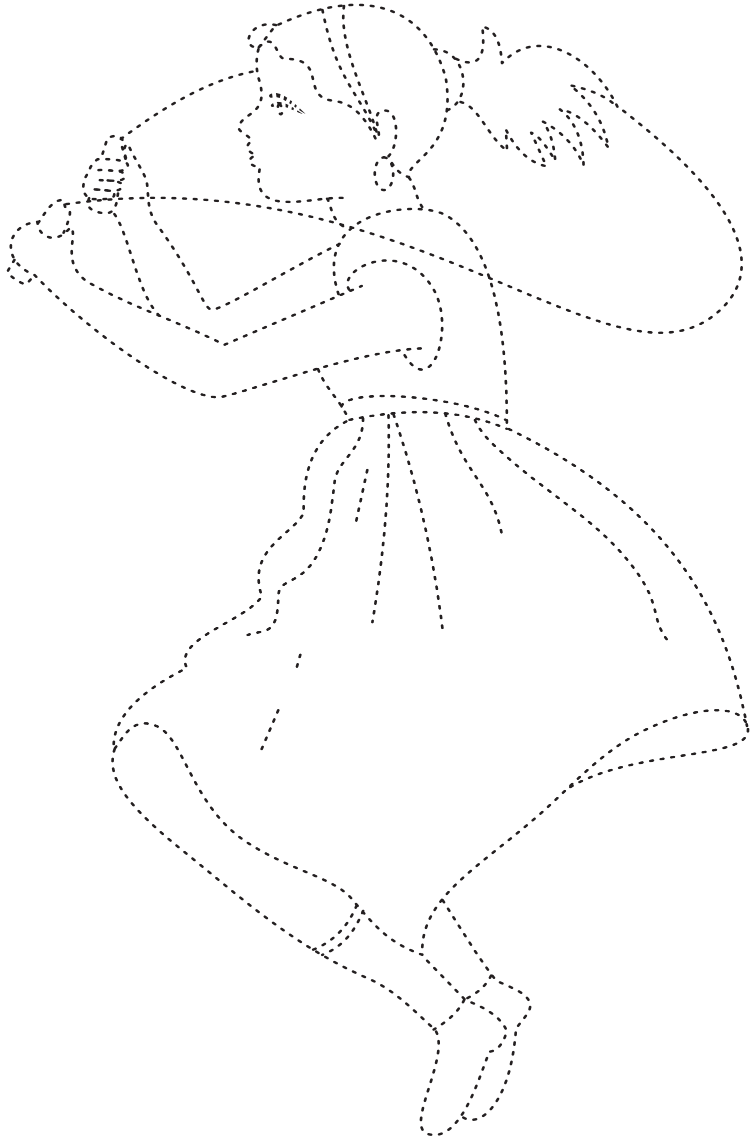

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

વંર્સ ચિત્ર

● ટપકાં જોડીને વંર્સચિત્ર સૈયંર કરી સેમાં રાગ પૂરેં.

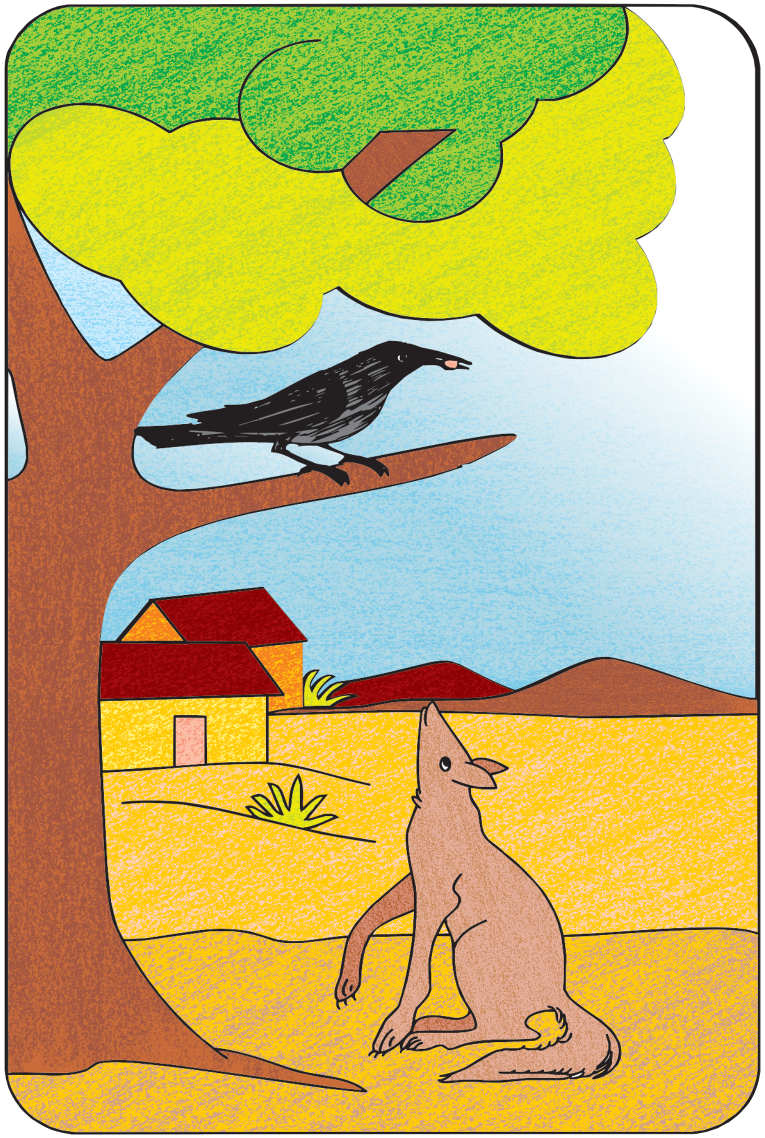

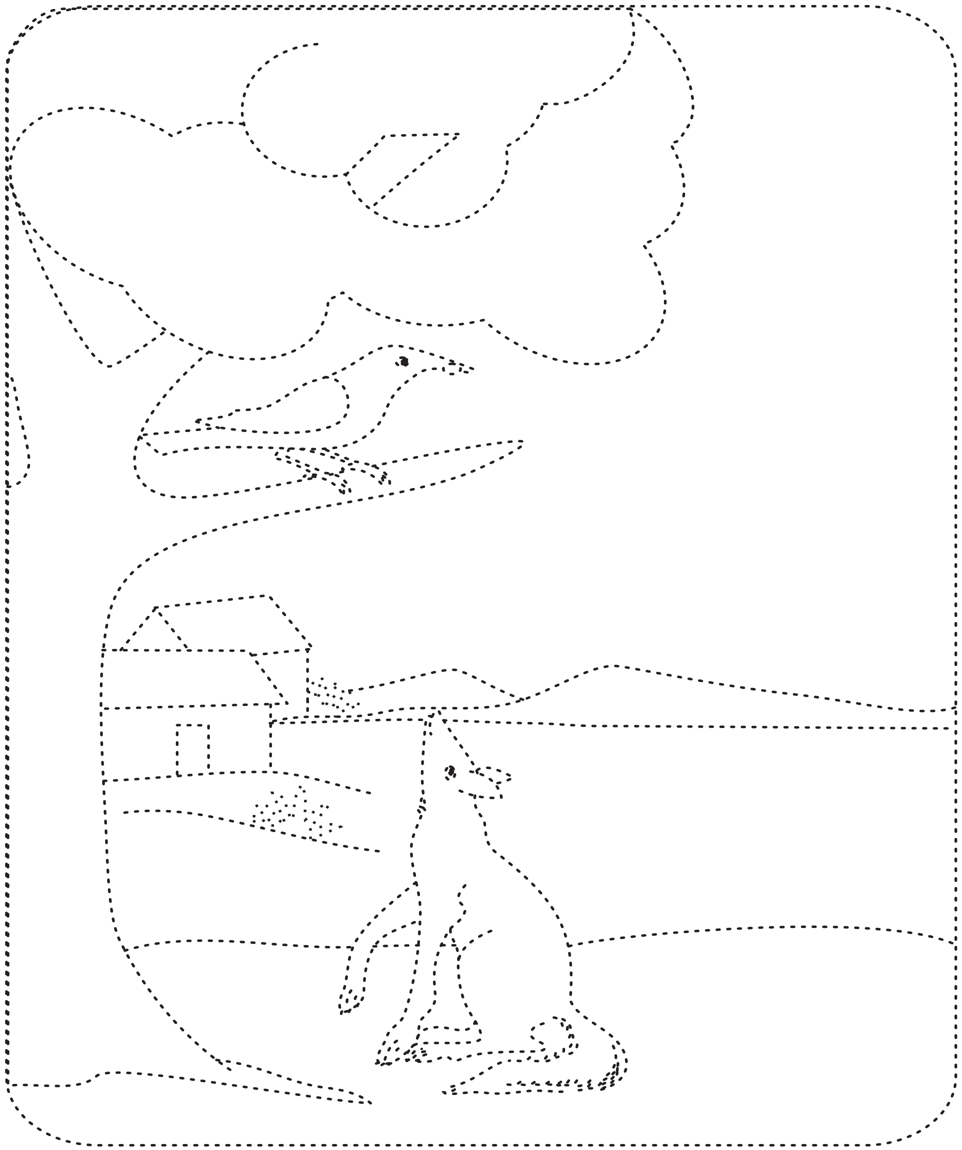

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● નમૂનામાં બતાવ્યા પ્રમાણે રંગીન કે છાપાના કાગળોને કાતર વડે કાપીને જુદા જુદા આકારો બનાવી અહીં ગુંદર વડે ચોંટાડો.

ચિટકકામ

ભાતચિત્ર

- ભૌમિતિક આકારોનો ઉપયોગ કરી બનાવેલ ચિત્રનો અભ્યાસ કરો.

ભૌમિતિક આકારો

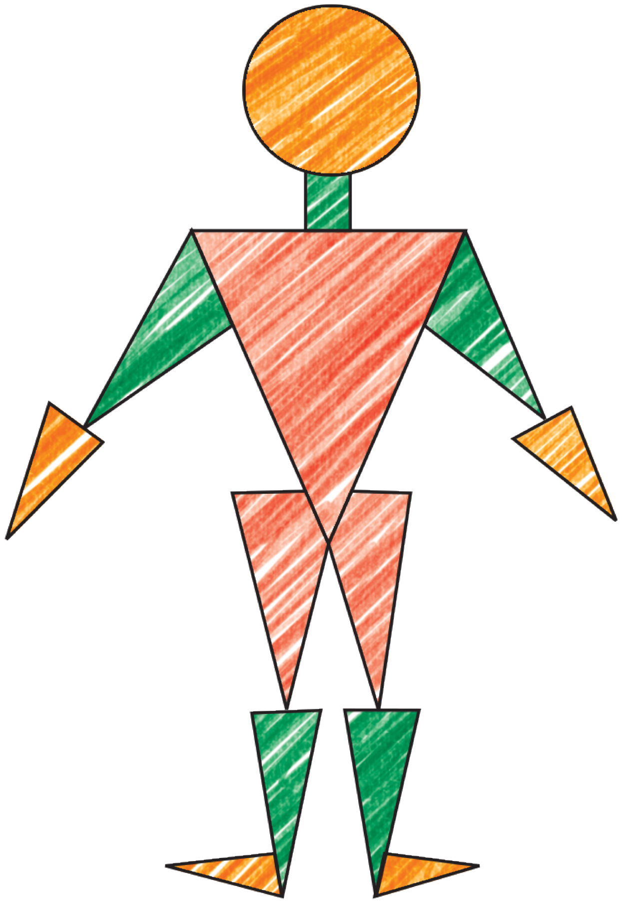

- બાજુમાં આપેલ ચિત્રનો અભ્યાસ કરી ગોળ, ત્રિકોણ, જેવા ભૌમિતિક આકારોની ગોઠવણી કરી ચિત્ર તૈયાર કરીને રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

કેલીગ્રાફિ

- ભૌમિતિક આકારોના રંગો અને કેલિગ્રાફિનો અભ્યાસ કરો.

ભૌમિતિક આકારો

- બાજુમાં આપેલ ભૌમિતિક આકારોનો અભ્યાસ કરી તમને મનગમતા આકારો બનાવો. તેમાં પેન્સિલ કલર વડે ઊભી, ત્રાંસી, આડી અને તમને ગમતી કેલિગ્રાફિ લાઈનનું વર્ક તૈયાર કરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

● પેન્સિલ વડે સિક્કાની છાપ પાડો :

સિક્કાની છાપ

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ચિત્ર સંયોજન

- ફૂલદાનીના ચિત્રમાં તેને અનુરૂપ રંગ પૂરો.

રંગપૂરણી (ફૂલદાની)

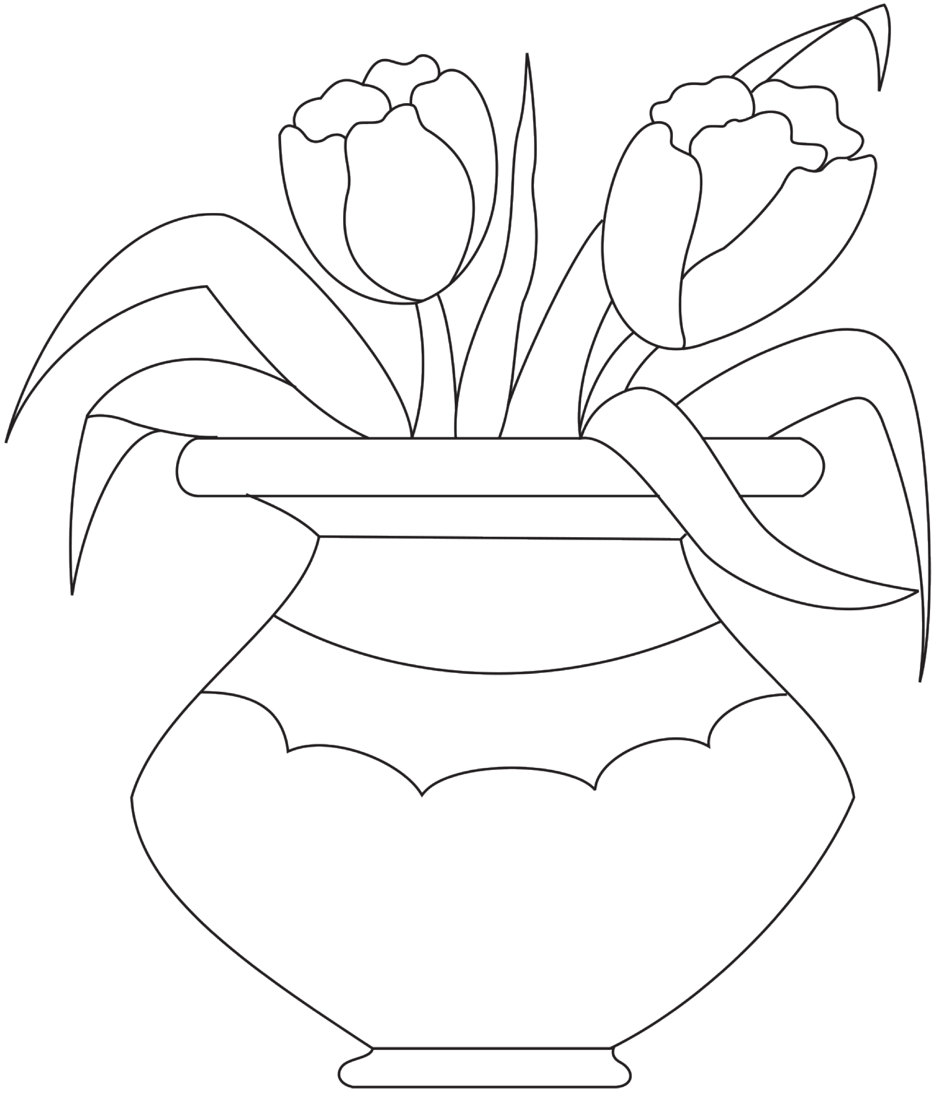

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ભાતચિત્ર

- નીચે આપેલ ઊભા લંબચોરસમાં સરખા અંતરે આપેલ ટપકાઓ જોડી ભૌમિતિક આકારોનું ઓવરલેપિંગ કરેલ છે, તેનો અભ્યાસ કરો.

ભૌમિતિક આકારો

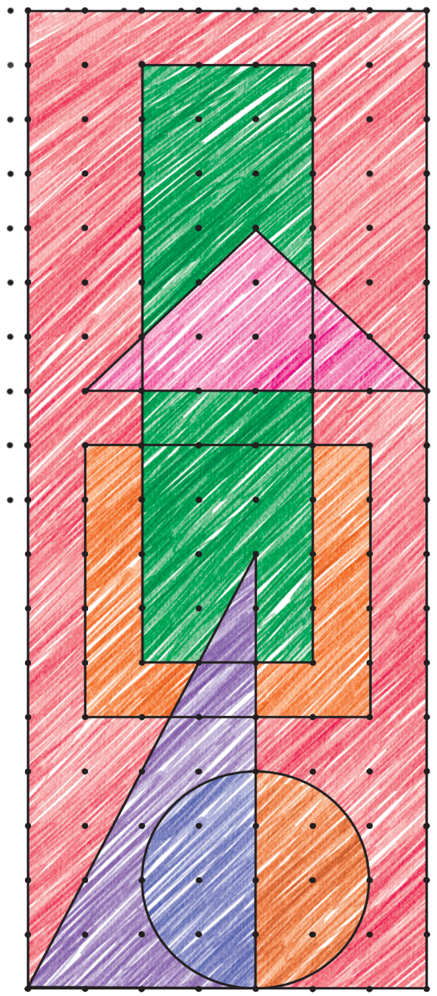

- બાજુમાં આપેલ ભૌમિતિક આકારમાં ડિઝાઈન આપેલ છે. ભૌમિતિક આકારોનું ઓવરલેપિંગ થાય તેવી રીતે ચિત્ર દોરી તેમાં રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

પદાર્થ ચિત્ર

- બગીચામાં ઉપયોગી સાધનોનો અને રંગનો અભ્યાસ કરો.

વસ્તુચિત્ર (પદાર્થચિત્ર)

- તમારી મનપસંદ રમતનાં સાધનો અથવા બગીચામાં ઉપયોગી સાધનોનું ચિત્ર દોરી તેમાં રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

પદાર્થ ચિત્ર

- ચાની કીટલી અને જગના સ્કેચ ક્રમ ૧ અને ક્રમ ૨ મુજબનાં તૈયાર કરેલ ચિત્રો આપેલ છે, તેનો અભ્યાસ કરો.

વસ્તુચિત્ર (પદાર્થચિત્ર)

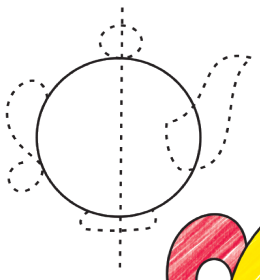

ક્રમ ૧

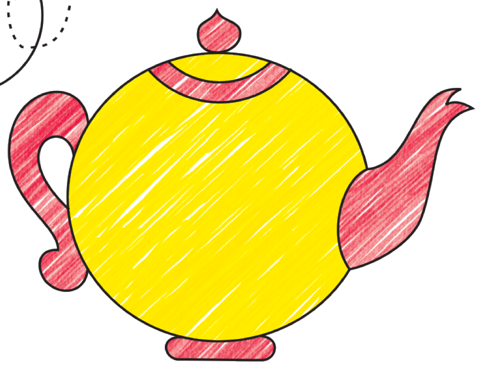

ક્રમ ૨

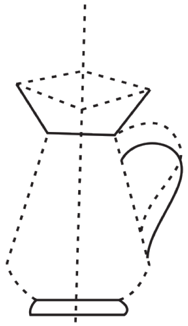

ક્રમ ૧

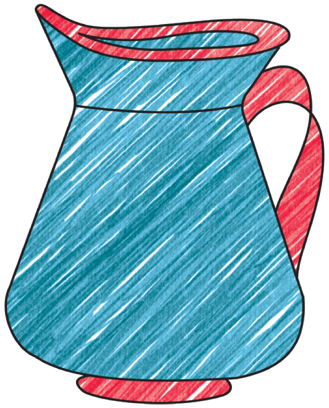

ક્રમ ૨

- બાજુમાં આપેલ વસ્તુચિત્રોનો અભ્યાસ કરી અહીં બન્ને પદાર્થ ચિત્ર દોરો તેમાં રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

સ્મૃતિ ચિત્ર

- તમારી શાળાનું ચિત્ર દોરો અને તેમાં રંગ પૂરો :

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ક્રાફ્ટ

- નમૂના પ્રમાણે પેપર ફોલ્ડિંગ માટે એક રંગીન ચોરસ પેપર લઈ આપેલ ક્રમ પ્રમાણે પેપર ફોલ્ડિંગ કરી કેન્ડલનો ક્રાફ્ટ નમૂનો તૈયાર કરો.

ક્રાફ્ટ (પેપર ફોલ્ડિંગ)

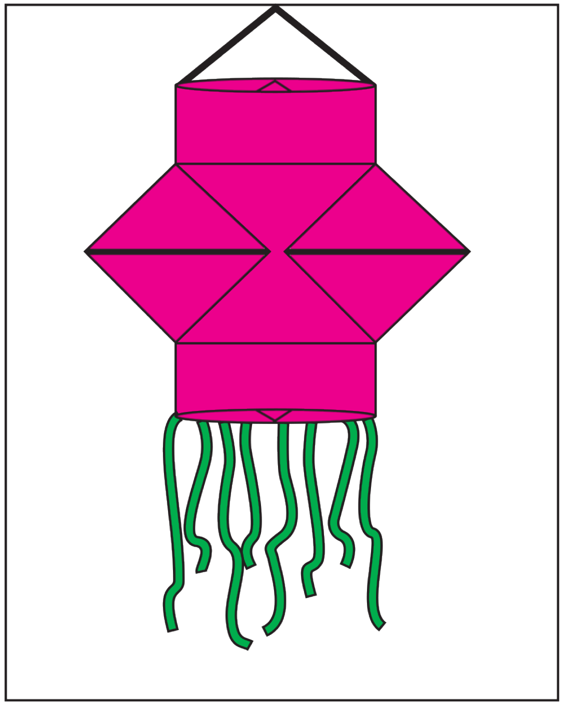

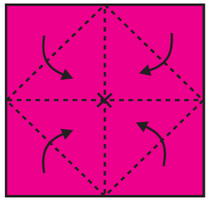

૧
આપેલા ચોરસને ચિત્રમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે ફોલ્ડ કરો.

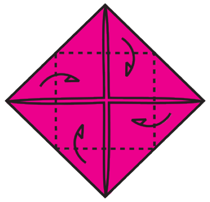

૨
પાછળની તરફ ફોલ્ડ કરો.

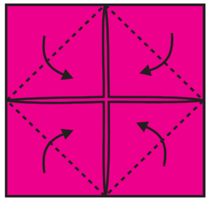

૩

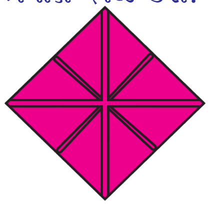

૩
પાછળની તરફ વાળો.

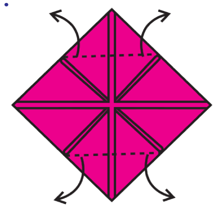

૪
ઉપરની તરફ ઉપરનો ફ્લેપ ઉઘાડો અને નીચેનો ફ્લેપ નીચેની તરફ ઉઘાડો.

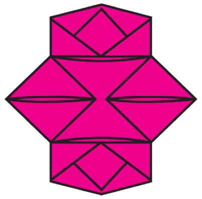

૫
નીચેની તરફ રંગબેરંગી પટ્ટીઓ ચોંટાડી કેન્ડલ વધુ આકર્ષક બનાવો.

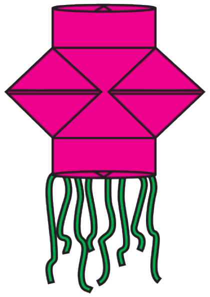

અંતિમ ચિત્ર

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

અક્ષર લેખન

● અક્ષરલેખનનો અભ્યાસ કરો.

અક્ષરલેખન 'બેટી બચાવો'

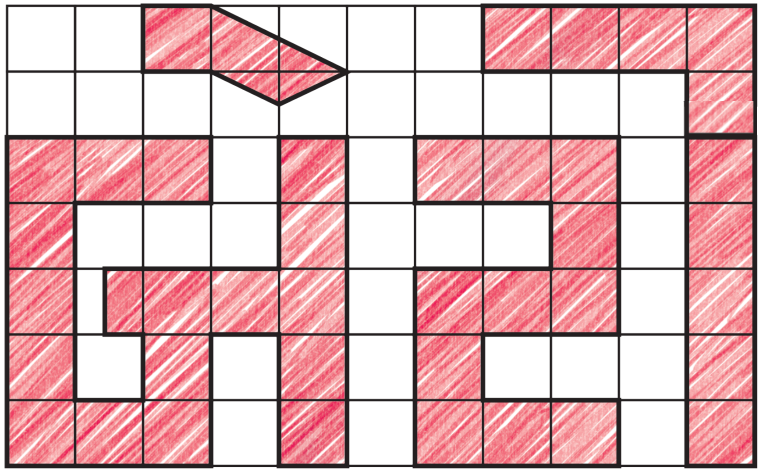

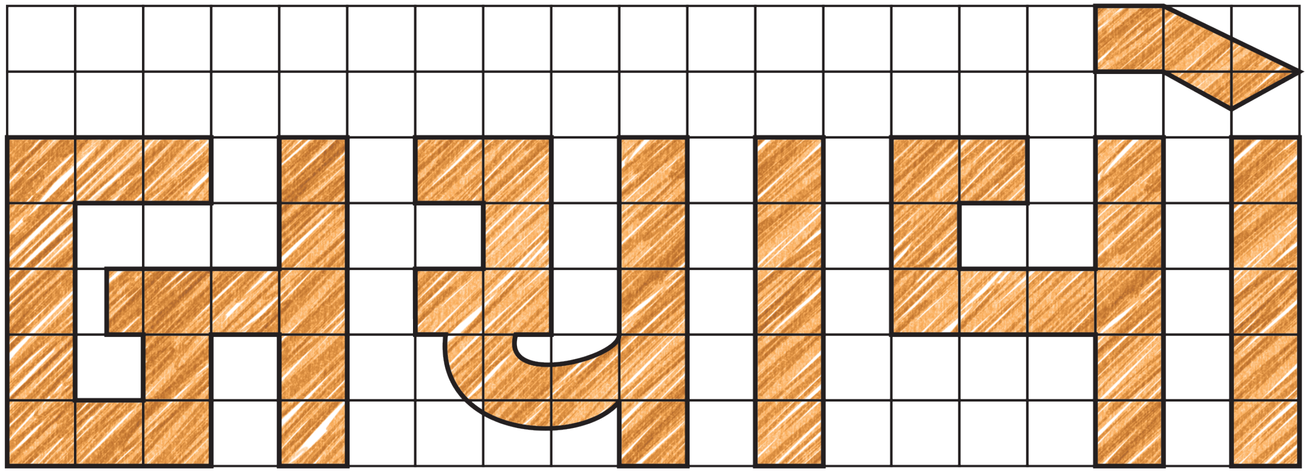

અક્ષર લેખન

● બાજુમાં આપેલ ચિત્રનો અભ્યાસ કરી **'બેટી બચાવો'** અક્ષરોનું લેખન કરી તેમાં રંગ પૂરો.

અક્ષરલેખન

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ડિઝાઈન

- એક સરખા પ્રમાણમાં ટપકાંઓની ડિઝાઈન આપેલ છે. એક ટપકાંને બીજા ટપકા સાથે જોડી વિવિધ આકારો તૈયાર કરેલ છે, તેનો અભ્યાસ કરી નીચે આપેલ જગ્યામાં તમારી મનપસંદ આકારોની ડિઝાઈન બનાવી તેમાં રંગ પૂરો.

આકારો

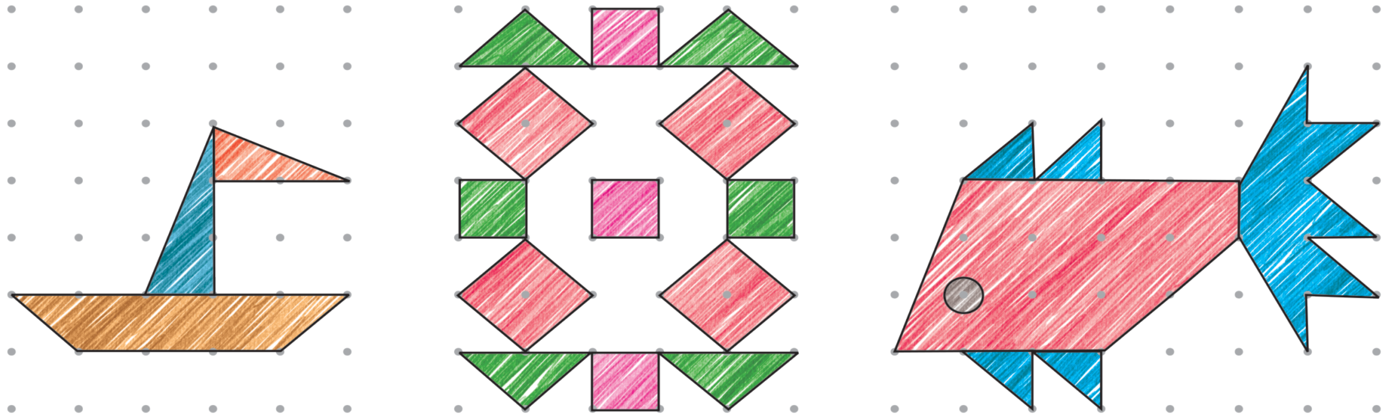

તારીખ : .... શિક્ષકની સહી : ....

● નમૂના મુજબ શાકભાજી અને ફળના ચિત્રમાં રંગ પૂરો.

પ્રકૃતિચિત્ર

● તમને ગમતું ફળ અને શાકભાજીનું એક - એક ચિત્ર દોરી તેમાં રંગ પૂરો.

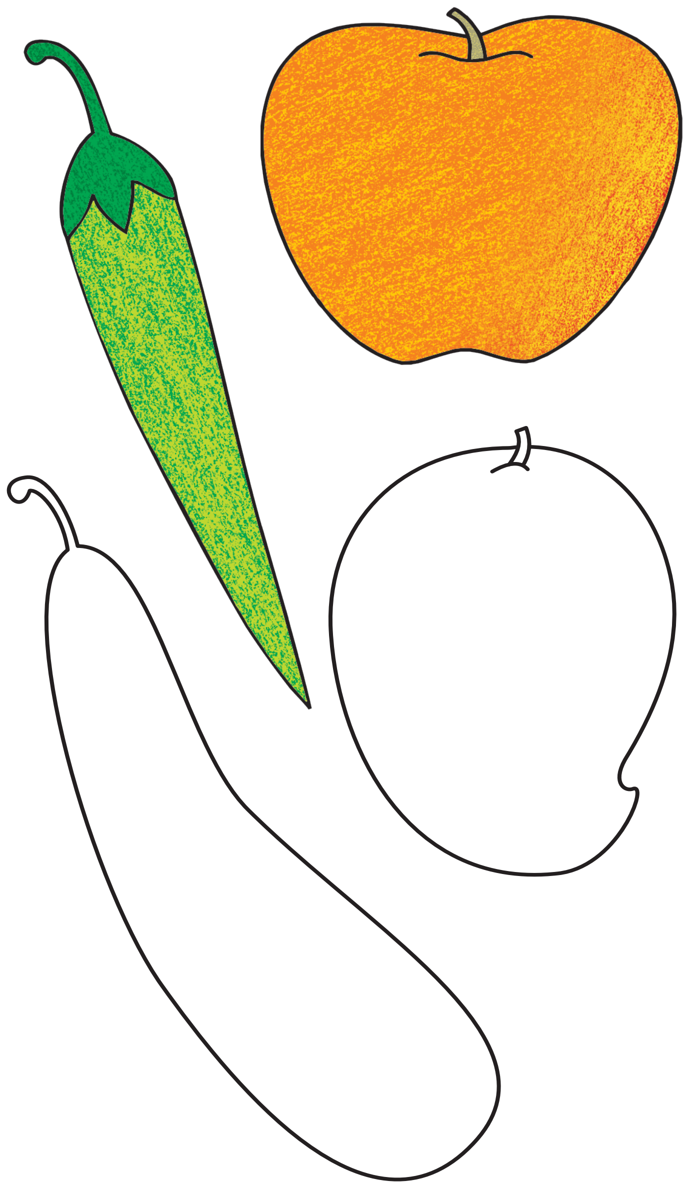

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

રંગકામ - ઘડિયાળ

• ઘડિયાળના ચિત્રમાં રંગ પૂરો :

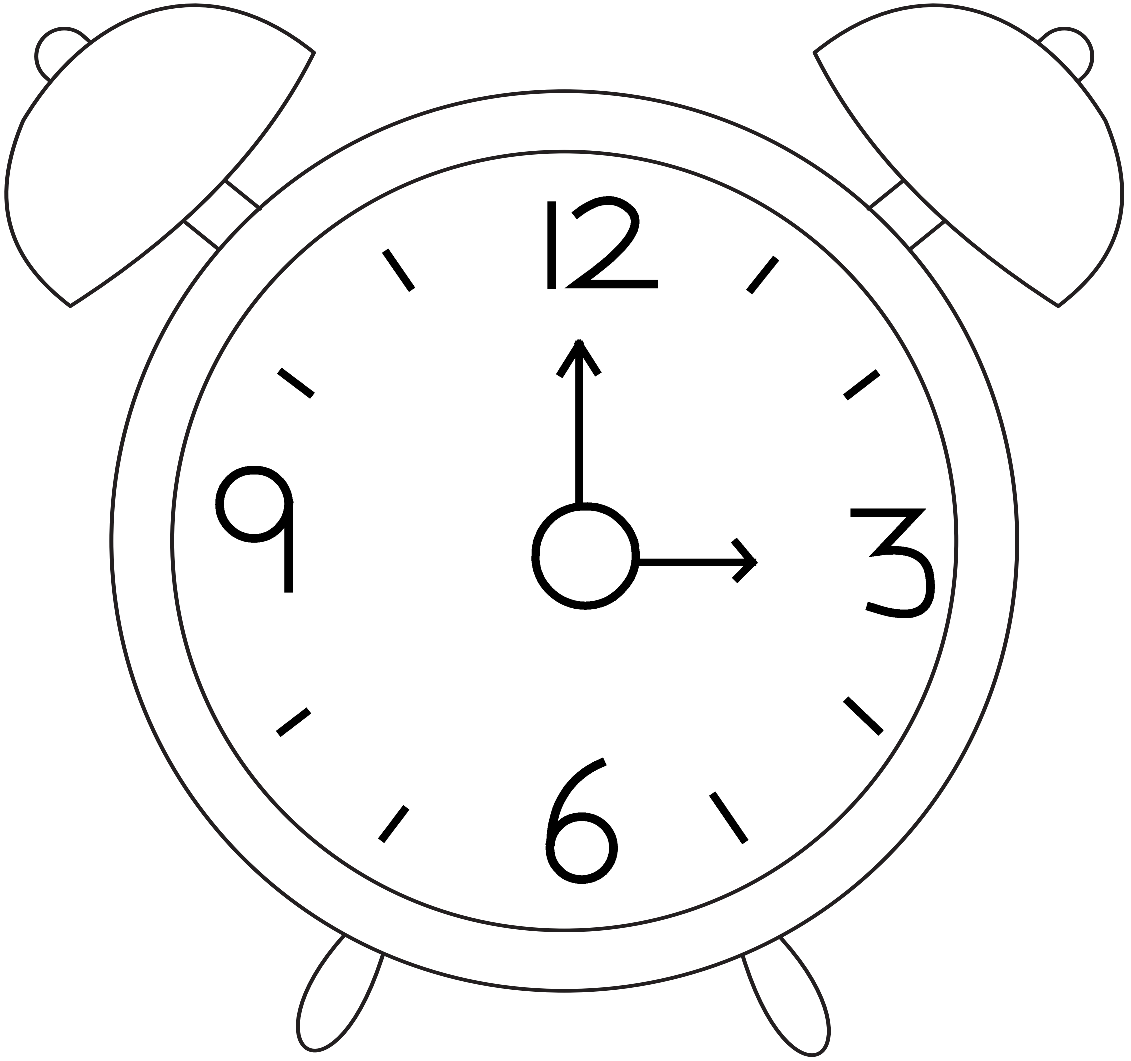

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

દૃશ્ય ચિત્ર

રંગપૂરણી

- આપેલ દૃશ્યચિત્રમાં યોગ્ય રંગ પૂરો.

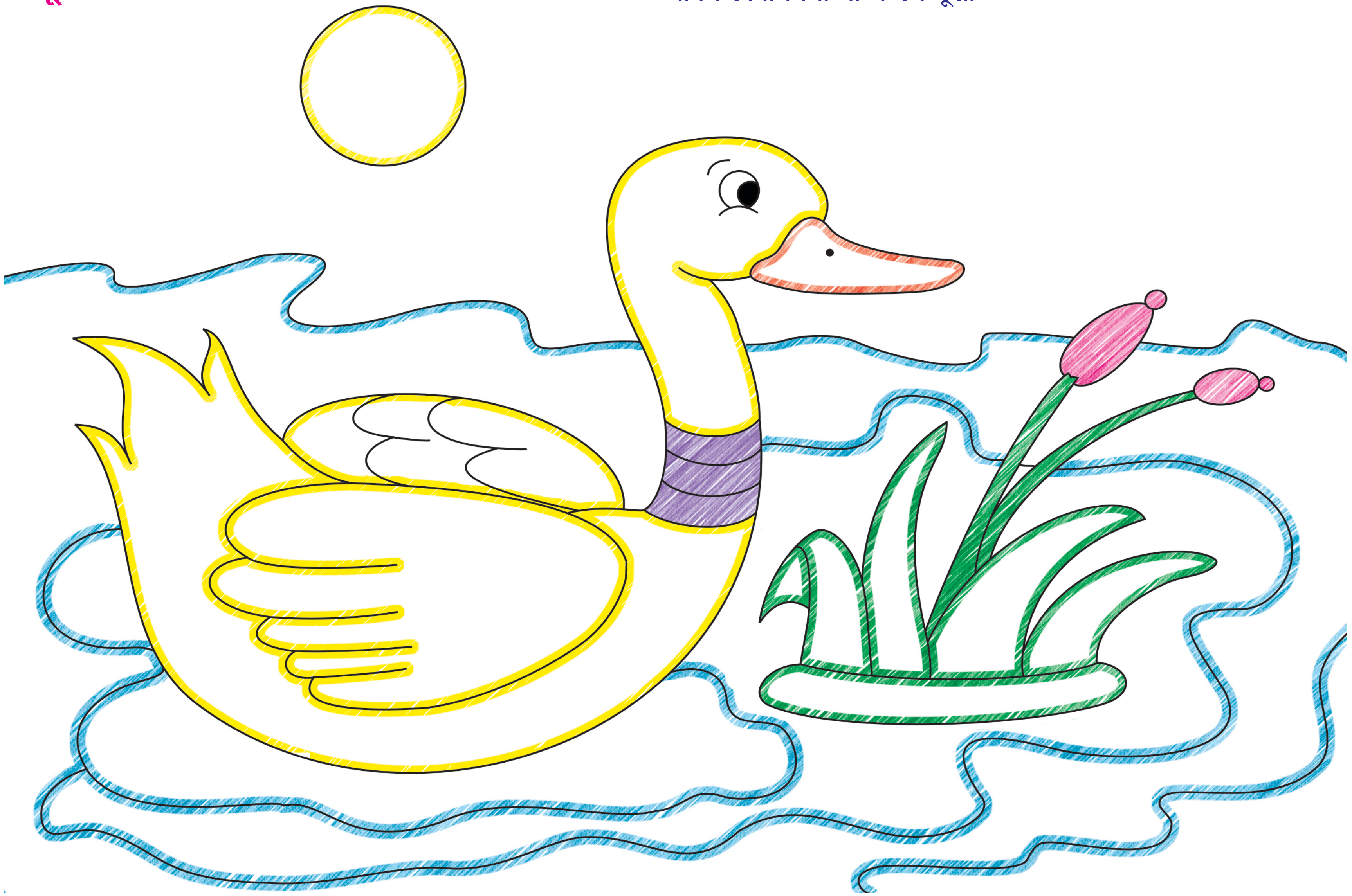

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

સ્મૃતિ ચિત્ર

- અહીં ખેલાડીનું ચિત્ર આપેલ છે તેનો અભ્યાસ કરી રંગ પૂરો.

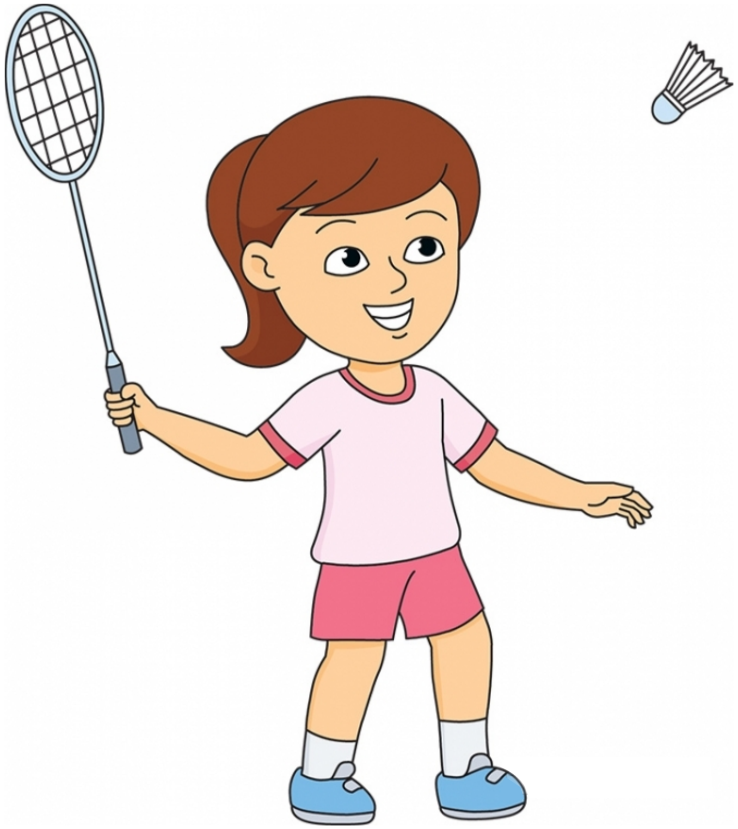

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

પદાર્થ ચિત્ર

- આપેલ વસ્તુચિત્રનો અભ્યાસ કરો.

વસ્તુચિત્ર (પદાર્થચિત્ર)

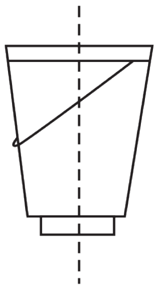

ક્રમ ૧

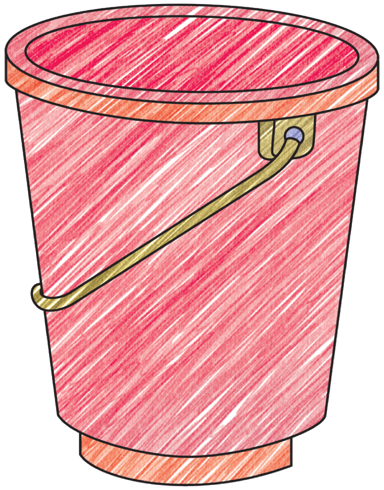

ક્રમ ૨

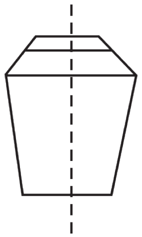

ક્રમ ૧

ક્રમ ૨

- બાજુમાં આપેલ વસ્તુચિત્ર (પદાર્થ ચિત્ર) નો અભ્યાસ કરી અહીં વસ્તુ ચિત્ર દોરો અને તેમાં રંગ પૂરો :

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

પદાર્થ ચિત્ર

- આપેલ ચાની કીટલી અને કપ-રકાબીના ચિત્રોનો અને તેમાં પૂરેલ રંગોનો અભ્યાસ કરો.

વસ્તુચિત્ર (પદાર્થચિત્ર)

- બાજુમાં આપેલ પદાર્થચિત્રોનો અભ્યાસ કરી કોઈ પણ એક ચિત્ર દોરો અને તેમાં રંગ પૂરો :

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

પ્રકૃતિચિત્ર

- આપેલ ડાળી અને તેમાં પૂરેલ રંગોનો અભ્યાસ કરો.

પ્રકૃતિચિત્ર (નેચર)

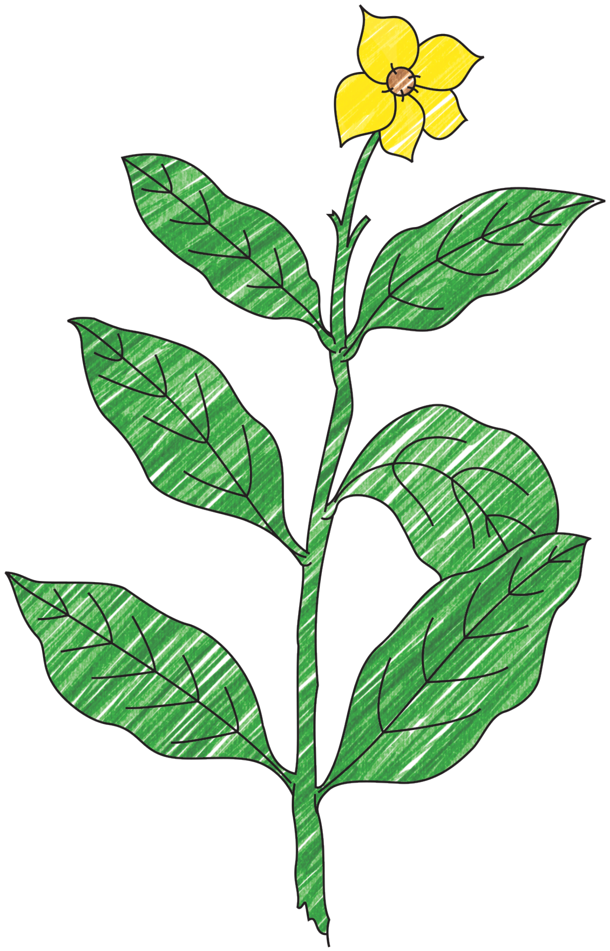

- બાજુમાં આપેલ પ્રકૃતિચિત્ર ડાળીનો અભ્યાસ કરી તેવું ચિત્ર બનાવી તેમાં રંગ પૂરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

પ્રકૃતિચિત્ર

- આપેલ ટામેટું અને પાઈનેપલનાં ચિત્રોનો અને તેમાં પૂરેલ રંગનો અભ્યાસ કરો.

પ્રકૃતિચિત્ર (નેચર)

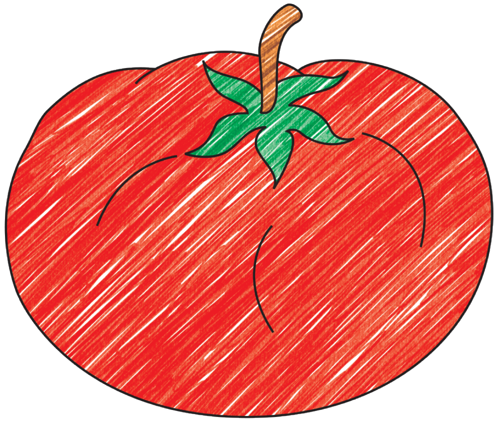

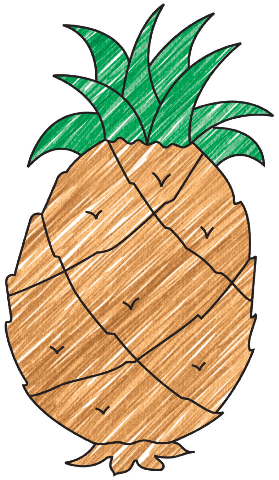

- બાજુમાં આપેલ ટામેટું અને પાઈનેપલનાં ચિત્રોનો અભ્યાસ કરી ટામેટું અને પાઈનેપલનું ચિત્ર દોરો અને તેમાં રંગ પૂરો :

તારીખ : .... શિક્ષકની સહી : ....

રંગકામ

- અહીં રંગીન ફુગ્ગા દર્શાવેલ છે તેનો અભ્યાસ કરી રેખાકૃતિ પૂર્ણ કરી ફુગ્ગામાં રંગ પૂરો.

વેક્સ કલરવર્ક

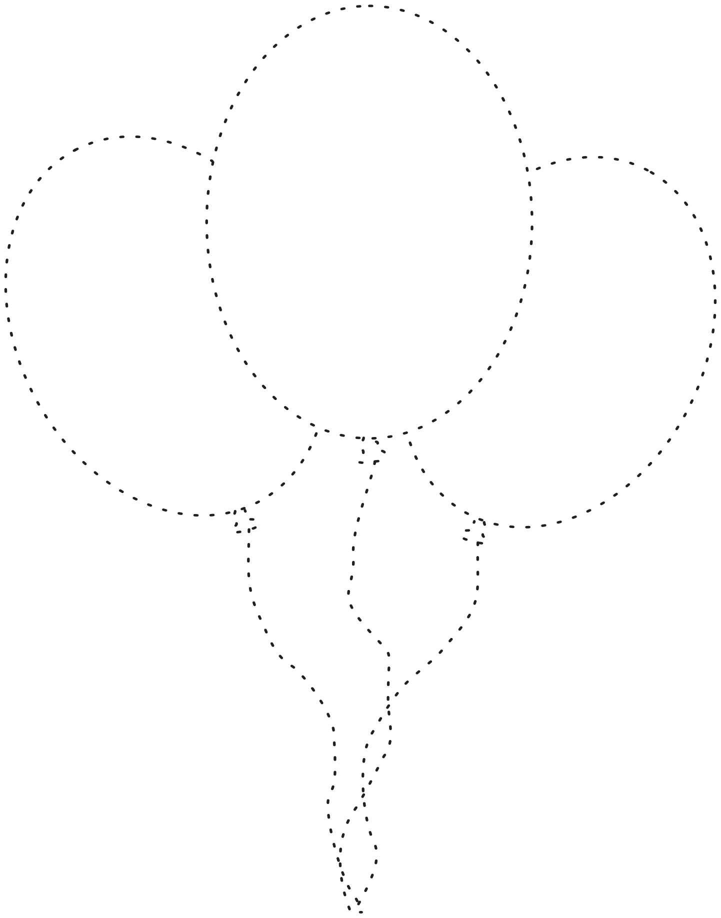

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

અક્ષરલેખન

● અહીં અક્ષર લેખન દર્શાવેલ છે, તેનો અભ્યાસ કરો.

અક્ષરલેખન

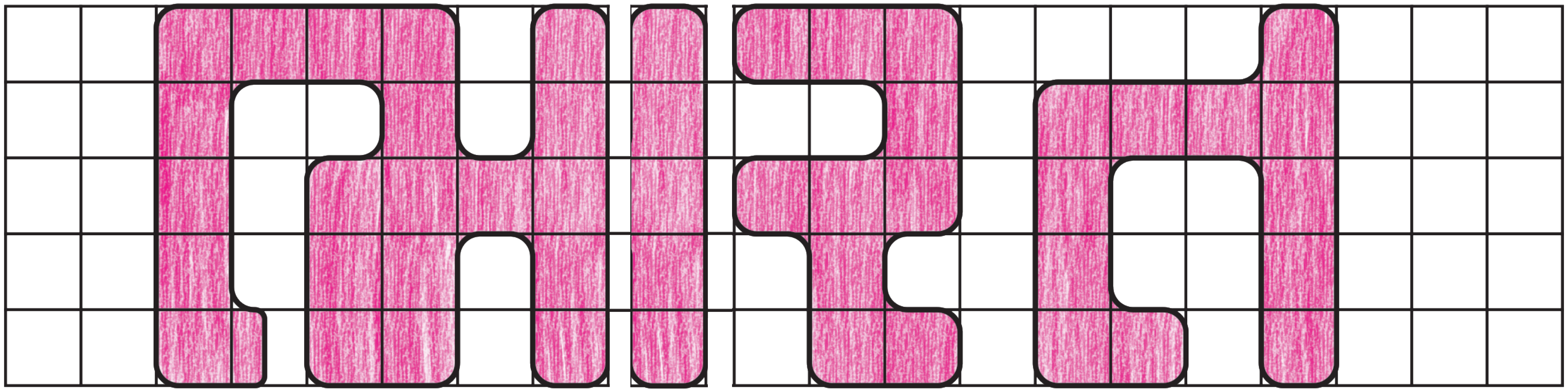

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

અક્ષરલેખન

● અહીં અક્ષરલેખન કરો.

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ભાતચિત્ર

- નીચે અલંકૃત આકારોની રચનાઓ દર્શાવી છે. આ અલંકૃત આકારોનું પુનરાંકન કાર્ય અહીં બતાવ્યું છે. બંને ચિત્રોના ક્રમ - 2ના ચિત્રોમાં રંગ પૂરવા અને ચિત્ર ક્રમ-3ની રેખાકૃતિ પૂર્ણ કરી તેમાં પણ રંગ પૂરો.

ભાતચિત્ર – અલંકૃત આકારો

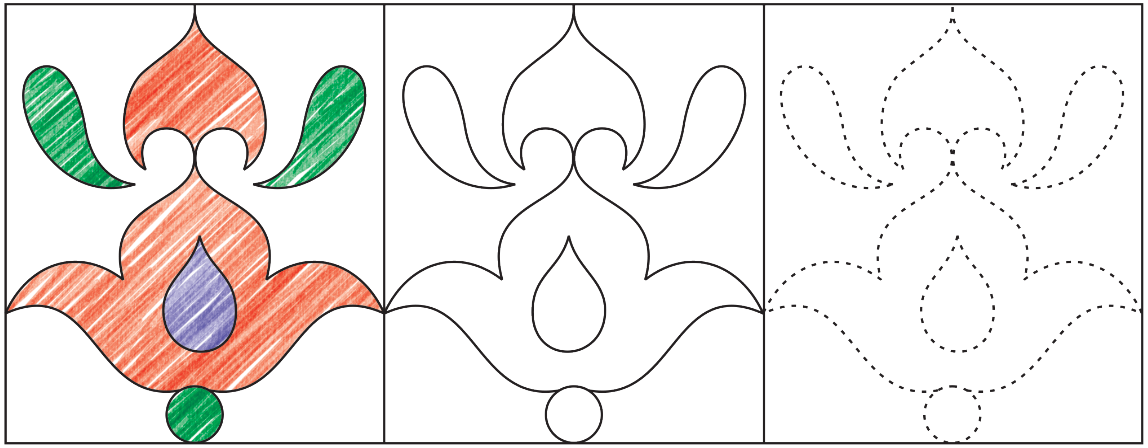

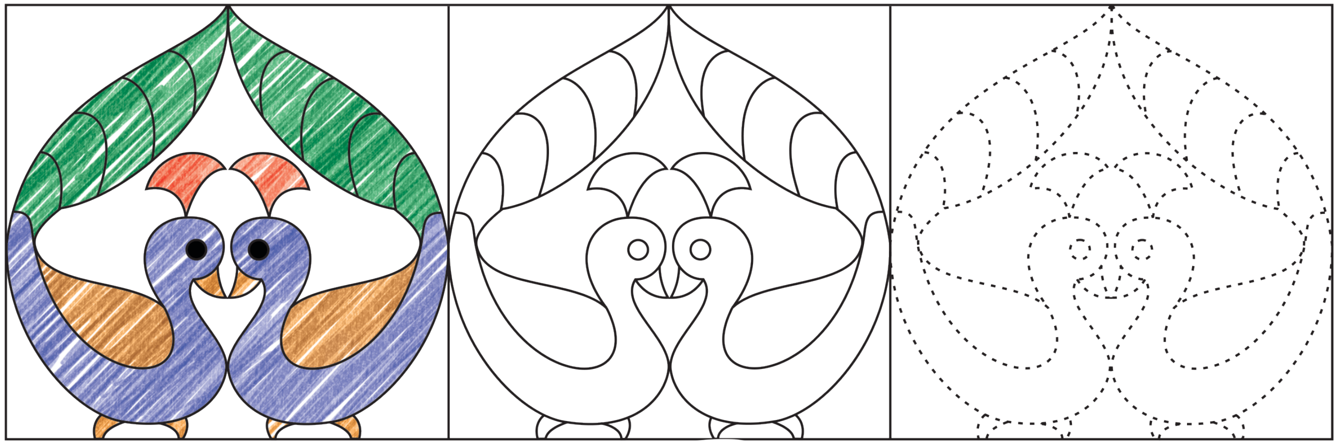

તારીખ : ....શિક્ષકની સહી : ....

ચિત્રપોથીની સફરના પ્રારંભે...

શિક્ષકો અને વાલી મિત્રો,

અન્ય વિષયની જેમ જ કલાને પણ એક વિષય તરીકે અગત્યનો દરજ્જો મળી રહે તે હેતુસર નિર્માણ થયેલી આ ચિત્રપોથીના ઉપયોગ દરમ્યાન નીચેની બાબતોની ખાસ કાળજી લેવા વિનંતી છે.

☞ દરેક ચિત્રની શરૂઆત કરતા પહેલા બાળકોને તેમાં શું વિષયવસ્તુ રહેલું છે અને તે ચિત્ર આપવાનો અભિગમ કયો છે તેની ચર્ચા બાળકો સાથે કરવી જોઈએ.

☞ કેટલાક ચિત્રો બાળકોના મનોજગતમાં આવતા વાર લાગતી હોય છે તેના માટે બાળકોને તેવા પ્રકારના અનુભવો પુરા પાડવા જોઈએ કે માહિતી સભર વાતચીત કરવી જોઈએ.

☞ આ ચિત્રપોથીનો ઉદ્દેશ ભાષાશિક્ષણના મહત્વના કૌશલ્ય "લેખન"ની પૂર્વ તૈયારી માટે છે. આથી બાળક જ્યારે કલર પૂરે ત્યારે હાથના નાના - મોટા સ્નાયુ તથા મગજની એકાત્મતાની પ્રક્રિયા થાય છે. તેથી શરૂઆતમાં ખૂબ ચોક્સાઈની અપેક્ષા રાખવી યોગ્ય નથી.

☞ શરૂઆતના ચિત્રોમાં મીણિયા કલરનો ઉપયોગ કરવો અપેક્ષિત છે. ક્રમશઃ પેન્સિલ કલરનો ઉપયોગ કરી શકાય.

☞ ચિત્રકામને વર્ગ અધ્યાપન પ્રક્રિયાનો અગત્યનો ભાગ બનાવવા માટે વિષયની જેમ જ સપ્તાહમાં તાસ ફાળવવા જોઈએ જેથી યોગ્ય ચિત્રકામ થઇ શકે.

☞ ગૃહકાર્ય સ્વરૂપે આપેલા ચિત્રકામનું દરેક બાળકનું વ્યક્તિગત મૂલ્યાંકન થાય તે કાળજી લેવી જોઈએ. થયેલ કાર્યની રજૂઆત બાળકો જાતે કરે તે ઇચ્છનીય હોવાથી તેમના દરેક ચિત્રોને નિદર્શન માટેનો પૂરતો સમય આપવો જોઈએ.

☞ આ ચિત્રપોથીમાં વૉટર કલર, સ્ટેમ્પપેડની શાહી અને ગુંદર વડે થતા કોલાઝ બાદ તેને યોગ્ય રીતે સૂકાવા દેવા જેથી તેના પાનાઓ ચોંટે નહીં કે ગંદા ન થાય.

☞ આ ચિત્રપોથીના ચિત્રો સિવાય માટીકામ પર રંગકામ, રૂ, લાકડાનો વ્હેર, કલરનો પાઉડર લગાવી શકાય તે માટે અલગથી આયોજન કરવું. આ પ્રકારનું કાર્ય આ ચિત્રપોથીમાં ન કરવું.

☞ ચિત્રપોથીના મોટાભાગના ચિત્રો અભ્યાસક્રમના વિષયો સાથે સુસંગતતા છે. આ અનુબંધિતતા પણ બાળકોને જણાવવી જોઈએ. જેથી ચિત્રો માત્ર ઈત્તર પ્રવૃત્તિ તરીકે નહીં પરંતુ શીખવાના સહાયક ભાગ તરીકે જોવાની દૃષ્ટિ કેળવાય.

☞ પ્રકૃતિ અને પદાર્થ ચિત્રોના કામ માટે વર્ગમાં જ વસ્તુઓ ગોઠવી આયોજન કરી આવા અનુભવો પુરા પાડવા જોઈએ.

NIPUN BHARAT
પાયાની સાક્ષરતા અને અંકજ્ઞાન

ધોરણ ૪

ચિત્રપોથી

ગુજરાત શૈક્ષણિક
સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ
ગાંધીનગર

શિક્ષણનો અધિકાર
સમગ્ર શિક્ષા
સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે

ગુજરાત શાળા શિક્ષણ પરિષદ
સમગ્ર શિક્ષા
સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.

આ સામગ્રી સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર તરફથી વિનામૂલ્યે આપવામાં આવેલ છે. (વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫)